

ВТОРО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Второ заседание

Сряда, 2 февруари 1955 г.

(Открито в 15 ч.)

Председателстващ Петър Попзлатев: *(Звъни)* Присъствуват необходимото число народни представители. Откривам заседанието.

Другари и другарки народни представители! Продължаваме разискванията по законопроекта за бюджета на Народната република България за 1955 г.

Записали са се да се изкажат на днешното заседание шест другари: народните представители Николай Георгиев, Нинко Стефанов, министърът на леката и хранителната промишленост Атанас Димитров, народният представител Калю Калев, д-р Илия Киряков и академик Петко Стайнов.

Давам думата на първия оратор др. Николай Георгиев.

Николай Георгиев: *(От трибуната)* Другарки и другари народни представители! Бюджетопроектът на Републиката за 1955 г., внесен от Правителството в настоящата сесия на Народното събрание за разглеждане и одобрение, осигурява изпълнението на задачите, свързани с по-нататъшното социалистическо строителство на страната, набелязани в годишния държавен народностопански план.

Характерното в този бюджет е, че в него се отделя особено внимание върху селското стопанство. Докато общият обем на капиталните вложения за Републиката през 1955 г. се увеличава с 14,1% в сравнение с 1954 г., в селското стопанство това увеличение възлиза към 50%, което се равнява на 691 171 000 лв. Освен това за трудово-кооперативните земеделски стопанства се осигуряват кредити от Българската инвестиционна банка, възлизащи на 250 000 000 лв., независимо от собствените средства на стопанствата, предвидени за тази цел, възлизащи на 27 513 000 лв. Или общо капиталните вложения за селското стопанство за 1955 г. ще бъдат 968 171 000 лв.

Увеличението на капиталните вложения за селското стопанство несъмнено ще даде мощен тласък за неговото по-на-

татъшно развитие. Сега, когато вече разполагаме с мощна индустрия, изградена през годините на народната власт, нашите възможности да дадем по-голям тласък в развитието на селското стопанство значително се увеличават.

Успоредно с вниманието, което се отделя за развитието на селското стопанство, отделя се сериозно внимание и за по-нататъшното развитие на нашата промишленост. Бюджетът осигурява средства за завършване на редица промишлени предприятия като Оловно-цинковия завод, цеха за сода каустик при Содовия завод „Карл Маркс“, третата мартенова пещ при Металургическия завод „Ленин“, завършването и пускането в действие на няколко електроцентрали, завършването строежите на язовирите „Сталин“, „Георги Димитров“ и др.

Капиталните вложения за промишлеността през годината се увеличават с 28,8% спрямо изпълнението за 1954 г., в това число за електроизграждането — с 38,9% и за каменовъгленото производство — с 10,9%. Ще бъдат изразходвани за довършването на строежи на напоителни системи 157 447 000 лв.

В бюджета се предвиждат също така значителни средства и за провеждане на редица мероприятия, свързани с благоустрояването на селищата и с подобряване на културата и бита на населението. През годината ще бъдат завършени и дадени за ползуване много сгради за задоволяване както на обществените, така и на личните нужди на населението. Ще бъдат дадени за използване само жилищни сгради, построени върху 583 761 кв. м жилищна площ. Ще бъдат прокарани 655 400 м водопроводни тръби и ще се завърши водоснабдяването на Стара Загора, Мадан, Димитрово и на много села в Добруджа и в другите райони на страната. Общо за благоустрояването на населените места и за подобряване на комуналното обслужване на населението и на местната промишленост само по бюджета за народните съвети са предвидени за 1955 г. средства в размер на 610 397 000 лв.

Както досегашните бюджети, бюджетът за 1955 г. е документ, който ясно подчертава огромния подем в развитието на икономиката и културата в нашата страна. Сега нашата страна има развиваща се с бурни темпове социалистическа индустрия и преустройващо се на социалистически основи селско стопанство. Известни факти вече говорят, че ние, изпълнявайки на дело заветите на нашия безсмъртен учител Георги Димитров, за едно-две десетилетия наистина ще достигнем онова, което напредналите в индустриално отношение страни са достигнали за столетия. Така например за периода от 1948 г. до 1953 г., като се вземе 1948 г. за 100, темпът на растежа на националния доход в България е достигнал до 168, а на Франция — 104. Растежът на общата промишлена продукция в България е стигнал 224, 5, а в Белгия — 112.

Подемът в развитието на нашата икономика и култура се вижда и чувствава навсякъде от всички граждани на нашата

страна. За него говорят извисяващите се в небесата корпуси на новопостроените заводи в разните краища на страната, множеството водни и топлоелектроцентрали, новите железопътни линии, проходите и шосетата, които прорязват непристъпните преди клисури на нашите планини, мостът на Дунава, големите язовирни строежи, напоителните канали, разкритите в недрата на земята непознати в миналото подземни богатства, новите градове, новопостроените в различните градове и села здравни и културни домове, училища, издигащите се един след друг жилищни блокове из нашите промишлени и културни центрове. За този подем говорят не по-малко и нашите кооперативни полета, машинно-тракторните станции, съоръжени с хиляди трактори, комбайни и други селскостопански машини, обширните кооперативни домове с издигащи се всред тях големи селскостопански сгради, нашите села с новите светли и хигиенични тухлени къщи, водоснабдените и електрифицираните вече села из Добруджа, из нашите изоставени през режима на буржоазията гранични райони, както и във всички райони на страната.

За всестрания подем, настъпил в развитието на страната, говори също така и патриотизмът и високият трудов ентузиазъм, който е обхванал всички слоеве на нашия народ. Борбата за завоюване на нови успехи в строителството, в промишленото и селскостопанското производство, за нови постижения в областта на науката, изкуството и културата се води с постоянно растяща сила. Нашата младеж от единните училища, от техникумите и висшите учебни заведения, от промишлените предприятия, от държавните и кооперативните земеделски стопанства, от казармите е обхваната от неудържим стремеж към труд и знания, към красиви и смели патриотични подвизи.

Настъпващият подем в развитието на икономиката и културата в страната е най-яркото потвърждение на правилността на провежданата от народната власт политика, тя е доказателство за решимостта на нашия народ смело и неотклонно да върви по избрания от него път — пътят на народното отечественофронтовско единство и на построяването на социализма в страната, пътят на укрепването на нерушимата българо-съветска дружба и на отстояване с всички сили делото на мира.

Настъпващият подем е толкова голям, правилността на политиката, провеждана от Комунистическата партия и народната власт, е подчертана с такава сила, че се разбиха на пух и прах опитите на враговете да заблудят нашия народ и да го отклонят от поетия от него път, разбиха се и заблужденията сред онези, които под влиянието на вражеската пропаганда бяха минали в опозиция на народната отечественофронтовска власт. Мнозина от видните представители на бившата опозиция, намиращи се в България и вън от нея, вече разкъсват мрежата на заблужденията си, публично декларират

че съзнават грешките си и се връщат при народа, в редовете на Отечествения фронт. Сега за успехите в развитието на икономиката и културата в страната и за правилността на политиката на народната власт говорят и онези, които в миналото, заблудени от вражеската империалистическа пропаганда, отричаха тази политика.

Подчерта се, че в бюджета за 1955 г. се отделя особено внимание за нашето селско стопанство. Предвиждат се средства, които ще осигурят неговото по-нататъшно снабдяване със селскостопански машини, снабдяване с торове, построяване на нови селскостопански сгради, разширяване мрежата на напоителните системи, подготовка на нови технически кадри и пр. През годината селското стопанство ще получи нови 2206 трактора, приведени към 15 к. с., 871 комбайна, 497 камиона и други машини. Поливните площи ще бъдат увеличени с близо 8%, което увеличение възлиза на няколко стотин хиляди декара.

Изключителното внимание към нашето селско стопанство, изразено в тазгодишния бюджет, ще помогне за бързото по-натъшно негово повдигане, за преодоляване на възникналите трудности в някои негови отрасли, за ликвидиране на неурожайността. Това внимание говори, че всичко което нашите селски стопани — кооператори и едноличници — са заделiali и заделят за държавата под форма на доставки, данъци и заеми, за да я подпомогнат в изграждането на индустрията, напоителните системи, пътните съобщения, подготовката на специалисти и пр., е действително тяхно вложение и от тези вложения те почват да получават все по-големи и по-големи облаги.

Нека вземем за пример нашите оризопроизводители по речията на Марица, Тунджа и Росица. В миналото те отглеждаха оризови посеви със свити сърца. Не бяха редки случаите, когато поради намаляване на водите на тези реки от сушите се проваляха с хиляди декари оризови площи и оризопроизводителите понасяха огромни загуби. През миналата 1954 г. нашите оризопроизводители от тези райони бяха спокойни. Язовирите „Васил Коларов“, който е построен на един от притоците на Марица, „Георги Димитров“ — на Тунджа и „Александър Стамболийски“ — на Росица през сушавите седмици осигуриха достатъчно вода за поливане на оризовите площи по речията на поменатите реки и сега призракт на сушата не пнети вече оризопроизводителите от тези райони и те спокойно могат да водят борба за високи добиви.

През същата 1954 г. трудовото кооперативно земеделско стопанство в с Крушаре, Сливенско, от 1820 декара оризова площ е получило среден добив по 571 кг от декара, а от 91 декара — по 1082 кг от декара оризова арпа. Стопанството е отчело за трудовен по 19,30 лв. в пари, зърно общо 2 кг и други продукти и е раздало премия ориз по 2 кг на трудовен. Коопе-

раторът от същото стопанство Васил Костадинов, член на Българския земеделски народен съюз, на околийската отчетно-изборна конференция на дружбите от Сливенска околия заяви, че неговото семейство срещу изработени 1045 трудов дни през годината е получило пари над 20 169 лв., зърно — 2169 кг, сирене — 62 кг, вълна — 21 кг, олио — 39 кг и премия ориз — 2190 кг. През миналото в неговия дом никога не са постъпвали толкова доходи, колкото сега.

Добри доходи от производството за 1954 г. получиха и нашите тютюнопроизводители. Едно от условията, което им осигури този доход, е, че те бяха снабдени с по-големи количества торове, добити от нашите химически заводи, благодарение на които торове те стигнаха до високи добиви. Частният стопанин Стоян Георгиев от с. Бараково, Благоевградско, от 8 декара, засети с тютюн на поливна площ, при планов добив 120 кг, благодарение на добрата обработка и на задоволителното наторяване е стигнал среден добив по 200 кг от декара. Същият от реколтата тютюн за 1954 г. е получил пари 24 000 лв. и премия брашно — 3 800 кг.

Постоянно растящата механизация на селското стопанство, снабдяването му с торове, разширяването на мрежата на напоятелните канали, засилването на агрономическата помощ и пр. увеличават добивите от различните селскостопански култури. През бюджетната 1955 г. е предвидено общата продукция на селското стопанство да се увеличи с 21,7% в повече в сравнение с 1954 г. Няма съмнение, че с това увеличаване на селскостопанската продукция ще се увеличат и доходите на селските стопанства. Ние вървим към повишаване доходите на селските стопанства и повишаване доходите не само по райони и по отделни отрасли, а във всички райони и от всички отрасли. Това изискват интересите не само на селското стопанство, но и на цялото наше народно стопанство. Вниманието, което е насочено в тазгодишния бюджет към селското стопанство, иде като резултат именно на това изискване.

Нашето селско стопанство е във възход.

Ние вървим към по-голямо изобилие на селскостопански продукти от растениевъдството и животновъдството, към по-високи доходи за селските стопанства и към по-заможен живот на трудещите се селяни, защото имаме вече придобит собствен опит, от който се учим, и най-вече защото имаме примера и опита на съветското селско стопанство.

Селското стопанство в Съветския съюз е достигнало такъв напредък в своето развитие, какъвто не може да се посочи в никоя капиталистическа страна в света. Докато селското стопанство в капиталистическите страни, особено в зависимите от американо-английските империалисти страни, търпи кризи, ежегодно клони към упадък, съветското селско стопанство не познава кризи, то е в непрестанен бърз възход. Механизацията на съветското селско стопанство, която стои на много високо

равнище, продължава да расте с бързи темпове. Само за първото полугодие за 1954 г. селското стопанство на Съветския съюз е получило 92 000 трактора, сведени към 15 к. с. единия, 52 000 камиона и 18 000 комбайна, а до май 1957 г. то ще получи нови 750 000 трактора. Сега в Съветския съюз се засяват 1673 сорта зърнени, технически, градински и фуражни култури.

Напоследък в Съветския съюз се предприе поход за овладяване неразработените досега целинни и запустели земи в районите на Казахстан, Сибир, Поволжието, Урал и част от Северен Кавказ. Задачата е, според речта на др. Хрушчов, произнесена на 7 януари т. г. на събранието в Москва пред комсомолците и младежите, пожелали да заминат на целинните и пустеещите земи, до 1956 г. да се разработят 280—300 милиона декара целинни площи.

Кога и къде в света е извършен такъв подвиг, какъвто е подвигът сега на съветските хора при овладяване на целинните и пустеещите земи?

Историята на човечеството познава подвизи на мореплаватели и пътешественици при откриване на нови земи, тя познава грабителски нашествия за заграбване на земи, но тя досега не познава такъв организиран мирен поход, и то в такъв мащаб, за превръщане на такива огромни пространства от целинни и пустеещи земи в житни хлеботордни полета.

Ярка демонстрация за подема в развитието на селското стопанство в Съветския съюз е откритата на 1 август м. г. селскостопанска изложба в Москва. Такава богата откъм експонати, голяма по размер и величествена по стил изложба може да се уреди само в такава велика страна, каквато е Съюзът на съветските социалистически републики. Такъв подем в развитието на селското стопанство, какъвто ни показва селскостопанската изложба в Москва, е възможен само в социалистическите страни.

По примера на Съветския съюз и с негова помощ бърже напредва в своето развитие селското стопанство както у нас, така и в останалите страни от социалистическия лагер. Създават се нови сортове качествени и доходоносни култури, провеждат се агротехнически мероприятия за обогатяване на почвите, разширяват се посевните площи. Успоредно с това бързо се увеличава броят и продуктивността на селскостопанските животни. По този начин расте изобилието на селскостопанските продукти, расте материалното и културното равнище на населението.

В Съветския съюз неграмотността всред населението, включително и селското население, отдавна е ликвидирана. В Казахската съветска социалистическа република, където до революцията 98% от населението е било неграмотно, сега неграмотността всред това население е напълно ликвидирана, а голяма част от младото поколение са вече със средно и висше

образование. Миналата година само от колхоза „Сталин“, Талдикургански район, имаше 39 студенти в Алма Ата и в Москва.

В България също можем да кажем, че в осигуряването на по-високо образование на младежта, включително и на селската младеж, имаме огромни успехи. Докато през режима на буржоазията в отделните села завършилилите средно образование бяха много малко, а висшисти виждахме нарядко, и то главно от заможените кулашки семейства, сега почти всички младежи от село преминават курсовете на средните училища, а повечето от тях, които са със силен успех, се сдобиват и с висше образование.

Друго е положението на селяните и селското стопанство в капиталистическите страни. Там не се разработват нови земи, а се увеличават площите на незасетите земи. Там не може да се получи хармонично развитие между промишлеността и селското стопанство. Там селското стопанство е подложено на хищническо ограбване, а селяните живеят в нищета и безпросветност.

В Уругвай под натиска на американската конкуренция само за 1951/1952 г. посевната площ е намаляла с 215 000 хектара. Франция през 1949 г. по силата на плана „Маршал“ е трябвало да намали посевната площ на захарното цвекло от 412 000 хектара на 340 000 хектара, за да внесе от Америка десетки хиляди тона захар. Огромни пространства от обработваеми земи, които селяните от капиталистическите страни обработваха, днес са превърнати на военни летища. В Чили, където се произвежда най-много селитра, селското стопанство на тази страна не е задоволено с този добиваш се в естествено състояние тор, тъй като притежателите на селитрата в стремежа си да реализират по-високи печалби от нея я изнасят в чужбина. В Италия 82% от селското население е безимотно и малоимотно. През последното преброяване в Австрия се е установило, че от 24 000 студенти само 68 са произхождали от семейства на земеделски и горски работници.

Успехите, които ние постигнахме в развитието на промишлеността и селското стопанство досега и които ще постигнем с изпълнението на годишния стопански план през бюджетната 1955 г., растящото морално-политическо отечественофронтовско единство всред нашия народ разкриват бляскави перспективи за по-нататъшния възход на родината ни към светлите хоризонти на социалистическото общество. Ние вървим към нови победи в строителството на социализма в страната, към нови успехи в повдигане жизненото равнище на трудещите се в градовете и селата.

Тези наши победи и успехи радват честните и добросъвестни хора. Та кой човек, който притежава честно сърце и миста съвест, не приветствува настъпващия подем в развитието на икономиката и културата на нашата страна и на всички страни от социалистическия лагер?

Но тези наши успехи не се харесват на тъмните сили в света — агресивните империалистически кръгове, американските империалисти и техните европейски съюзници. Свикнали да разполагат със съдбата на цели народи и страни, на тях не се харесва, че нашият народ, опрял се на помощта на Съветския съюз, в съюз и сътрудничество със страните с народна демокрация е станал ковач на своята собствена съдба.

Нам са добре известни опитите на империалистите чрез своята агентура у нас в лицето на бившата опозиция и на всевъзможни заговорници да внесат разколебание всред трудещите се, да разстроят изграденото народно отечественофронтско единство, да възстановят отново властта на повалената буржоазия и да откъснат България от Съветския съюз или най-малкото чрез тази своя агентура и чрез лъжлива клеветническа пропаганда да внесат омушление всред народните маси и по този начин да спънат развитието на страната ни по пътя към социализма.

В тези свои опити тъмните сили не можаха обаче да постигнат нито едното, нито другото. Техните опити за реставрация претърпяха пълно поражение, а тяхната пропаганда е напълно разобличена.

В първите години след войната империалистическата агентура в своята пропаганда тръбеше надлъж и нашир, че само с помощта на империалистите, и то главно с помощта на американските империалисти България можела да възстанови разрушеното от войната народно стопанство и тази помощ те можели да дадат, ако България се откъсне от Съветския съюз и се установи в нея подчинено на тях правителство.

Фактите обаче доказаха друго.

Разрушеното от войната и ограбено от империалистите българско народно стопанство можа бърже да се възстанови и в своето развитие да се придвижи с гигантски крачки напред само затова, защото българският народ запази своята братска привързаност към съветските народи, защото България, всестранно подпомогната от Съветския съюз, можа да се изтръгне от империалистическата зависимост, стана свободна и независима страна и защото се затвърди и укрепи народното отечественофронтско правителство.

Фактите показваха и това, че макар да се изминаха десет години от втората световна война, още не могат да съгледат на краката си ония пострадали от войната страни, които се ползват от така наречената „американска помощ“ и които днес се управляват от правителства, подчинени на американските империалисти и техните европейски съюзници.

Нашият народ много добре знае какво наследство народната власт получи от подчинените на империалистите правителства на буржоазията. Магазините бяха изпразнени от стоки, беше въведена купонна снабдителна система, а потребителните нужди на населението бяха далеч незадоволени. Сега под грижите на

народната власт, без американска помощ, разбира се, магазините са пълни със стоки, и то с повече асортименти, снабдителните купони се премахнаха и потребителните нужди на населението са задоволени далеч в по-голяма степен, отколкото преди войната. През настоящата година потребителните нужди на населението ще бъдат задоволени в още по-голяма степен. Почти всички видове стоки за продажба в сравнение с миналата година ще бъдат увеличени средно от 10 до 15%. Така например месните произведения за продажба ще се увеличат с 18,5%, млякото — с 26,6%, памучните тъкани — с 19,7% обувките — с 27,9%, каменните въглища — с 40,3%, радиоапаратите — с 37,5%, металните кревати — с 58,3% и т. н.

Докато през време на буржоазията у нас безработицата все повече се разрастваше, както сега това става в капиталистическите страни, при народната власт от безработица и по-малко не остана. За всеки работоспособен гражданин в страната ни, който иска да работи, работа е гарантирана.

По-нататъшният подем в развитието на нашата икономика и култура по пътя на изграждането на социализма в страната и по-нататъшното подобряване на материалното и културното положение на нашия трудов народ изисква мир.

Ние сме щастливи да отбележим, че нашето народно Правителство при единодушното одобрение на целия наш народ последователно и упорито провежда политика на мир. Доказателство за това е неговата безрезервна поддръжка на всички мероприятия и почини на Съветския съюз за отслабване на международното напрежение и неговият стремеж да се подобряват отношенията със съседните нам страни — Гърция, Турция и Югославия. Участието на нашата правителствена делегация на съвещанието на европейските страни за осигуряване на мира и безопасността в Европа в Москва и подписването на декларацията, приета на това съвещание от държавите-участнички, е голям принос, който нашето Правителство дава в борбата на народите за мир. Декларацията, приета на Московското съвещание, подписана и от нашата правителствена делегация, е сериозно предупреждение и удар върху плановите на международните агресивни среди и покровители на германския милитаризъм. Московското съвещание още един път потвърди, че всички усилия на Съветския съюз и народнодемократичните страни са насочени към заздравяването на мира в света, към осигуряване на мирния гражданен труд на техните народи, към задоволяване на постоянно растящите нужди на трудещите се. Декларацията на Московското съвещание се посрещна от нашия народ с пълно единодушие и одобрение и тя го вдъхновява за още по-активно участие в борбата на народите от всички страни за запазване на мира, против възстановяването на ненавистния германски милитаризъм, против ратифицирането на Лондонското и Парижките споразумения.

Декларацията на Московското съвещание ни задължава още по-активно да се включим в борбата за мир.

„Активната борба за мир — се казва в доклада на др. Вълко Червенков, направен на тържественото събрание в София на 8 септември 1954 г. по случай десетата годишнина на Деветосептемврийското народно въоръжено въстание — изисква образцово и в срок изпълнение на строителните и производствените планове на Републиката. Колкото по-силна е държавата ни, стопанството ни, колкото са ни по-пълни хамбарите, колкото по-добре живеем и на софрата на трудещите се ще има достатъчно не само хляб, но и сирене, и мляко, и месо, и риба, и сладко, и зеленчуци, и плодове; колкото по-добре е снабдена, обучена и възпитана, па макар и не многобройна, нашата народна армия, толкова повече ще държат сметка за нас враговете, толкова по-малко ще е желанието им да прескачат през плета и да си играят с огъня.“

Бюджетът за 1955 г., който ни осигурява средства за изпълнението на тазгодишния народностопански план, ще допринесе за по-нататъшното укрепване на отбранителната мощ на нашата Република. Той представлява от себе си мощно средство в ръцете на нашето Правителство и нашия народ за по-нататъшната още по-енергична борба за мир.

С гласуването на този бюджет ние внасяме нов принос в борбата за мир, която нашият народ и останалите демократични народи, начело със Съветския съюз, водят в духа на декларацията, приета на Московското съвещание.

Поради тази причина аз одобрявам така внесенния бюджет-проект и ще гласувам за него. (*Ръкопляскания*)

Председателстващ Петър Попзлатев: Има думата народният представител др. Нинко Стефанов.

Нинко Стефанов: (*От трибуната*) Другари и другарки народни представители! Внесенният за разглеждане и одобрение от Народното събрание проектобюджет на Народна република България за 1955 г. представлява кондензиран израз на мирната съзидателна политика на Българската комунистическа партия и народното Правителство, на ентузиазма и творческите инициативи на широките трудещи се маси в нашата страна.

Първата основна отличителна черта на проектобюджета за 1955 г. от бюджета на която и да е буржоазно-капиталистическа държава се състои в това, че в него са отразени непоколебимата воля и стремеж на нашия народ да живее в мир и разбирателство с всички народи по света, да урежда своя вътрешен живот така, както диктуват неговите жизнени интереси, да изгражда своята Родина като свободна и независима държава, уверено устремила поглед напред към новото, към светлото бъдеще, към социализма. А в бюджетите на капиталистическите страни основните средства са насочени за въоръжаване и подготовка на нова световна война, 65%

от бюджета на Съединените американски щати за 1955/1956 г. са предвидени, както е известно, за въоръжаване.

Втората отличителна черта на проектобюджета за 1955 г., за разлика от бюджетите на капиталистическите държави, в които основните средства се набират от данъци по пътя на жестока експлоатация и ограбвания на работническата класа и широките трудещи се маси, се състои в това, че основните средства от приходите на държавата се набират от народното стопанство, че нашият бюджет е съставен с превишение на приходите над разходите. Такъв бюджет не може да състави нито една капиталистическа държава.

27,8% от приходите на държавата за 1955 г. се набират от народното стопанство, а приходите надвишават разходите с 875 000 000 лв. Това е реален израз на порастналата икономическа и финансовата мощ на нашата Родина, тръгнала решително по пътя на социализма.

Едновременно с това проектобюджетът отразява големите грижи на Партията и Правителството за удовлетворяване на постоянно растящите материални и културни потребности на трудещите се, за по-нататъшното повишаване на тяхното жизнено равнище. Грижите за човека, за неговото всестранно развитие, за максималното задоволяване на неговите нужди представляват за Българската комунистическа партия и народното Правителство главна задача и неотменим закон. Тази грижа за човека, за трудещите се у нас е намерила ярък израз в проектобюджета за 1955 г.

54,6% от бюджета ще отидат отново в народното стопанство за построяването на нови фабрики и заводи, язовири и електроцентрали, за провеждане на допълнителни мероприятия, свързани с по-нататъшното развитие на селското стопанство, за увеличаване броя и укрепване на материално-техническата база на машинно-тракторните станции, за подобряване и разширяване на фуражната база, за преодоляване изоставането в развитието на животновъдството, за високи и устойчиви добиви от растениевъдството и повишаване на продуктивността от животновъдството.

22,1% от бюджета на държавата, или близо 4 000 000 000 лв., ще се изразходват за социално-културни мероприятия. По такъв начин трудещите се у нас ще получат през 1955 г. нови десетки и стотици жилища и културни домове, здравни заведения, фурни, бани и перални, почивни домове, паркове и градини.

Както в миналите бюджети на държавата, така и в бюджета за 1955 г. основните средства са насочени към по-нататъшното изграждане на нашата родна социалистическа промишленост начело с нейното водещо звено — тежката промишленост, към още по-голяма механизация на селското стопанство, за още по-голямо увеличение на предметите за

широко народно потребление. Това е напълно в съответствие с приетата от Шестия конгрес на Българската комунистическа партия Директива по Втория петгодишен план за развитието на Народна република България през 1953—1957 г. Директивата за Втората петилетка предвижда: „Да се обезпечи сериозен подем в развитието на селското стопанство, като се ликвидира с изоставането в животновъдството; да се осигури преди всичко развитието на електрификацията и каменно-въгленото производство, на цветната металургия и постоянно да се увеличава производството на предметите за народно потребление.“

Така насочени средствата в бюджета за 1955 г., ще се осигури по-нататъшното планомерно развитие на нашето народно стопанство, ще се ускори социалистическото строителство, ще се помогне за осъществяването на главната задача на Втората петилетка — рязко да се подобри материалното и културното благосъстояние на трудещите се.

Другари и другарки народни представители! През годините на народната власт решително измени своя облик и Врачански окръг. От изостанал в материално и културно отношение, какъвто беше до 9 септември 1944 г., с дребно и разпокъсано селско стопанство, без особена техника и научно ръководство при народната власт Врачански окръг върви смело и уверено напред по пътя на строителството на социализма.

Под ръководството на Българската комунистическа партия, с бащинската помощ на народното Правителство, с пълната подкрепа и активното участие на трудещите се от окръга се построиха и пуснаха в експлоатация в последните години 45 промишлени предприятия с национално значение, между които: комбинатът „Гаврил Генов“ — Бойчиновци, завод „Георги Димитров“ — Видин, Дървообработвателен комбинат — гара Орешец, фабрика „Йордан Лютибродски“ — Враца, Дървообработвателен комбинат „Георги Дамянов“, Вакуумно-консервна фабрика — Видин и значителен брой предприятия от местно значение. Построени са и вече работят 5 водни електроцентрали с 10 900 киловата. Докато за 65 години българската буржоазия беше електрифицирала само 9 града и 16 села, народната власт за последните 6—7 години електрифицира 204 селища, или повече от половината от селищата на окръга вече са електрифицирани. До 9 септември 1944 г. в окръга нямаше радиофицирано нито едно селище и предприятие, а при народната власт са радиофицирани 167 селища, т. е. повече от една трета от селищата в окръга, и 61 предприятия с над 20 000 радиоточки. В 111 села работят кинотеатри. В окръга има 11 подвижни кина.

Значително се измениха градовете в окръга. За последните няколко години в гр. Враца е построен прекрасен дом на народните съвети, пощенска палата, първостепенна окръжна болница, в повече от 131 апартамента са настанени над 207

семейства на работници, рационализатори, ударници, орденоносци и други трудещи се. В Оряхово и Белоградчик са построени домове на народните съвети; в Бяла Слатина — пощенска палата. Павирани са само за последните 2 години 37 954 кв. м улици и площи, създадени са над 1 100 декара нови зелени площи. Открити са 606 модерно обзаведени с богат асортимент от индустриални и хранителни произведения магазини. В значителна степен е разширена мрежата на комунално-битовите услуги на населението в окръга.

Нищо не е останало от старото наше село. То се е почти обновило. Електричеството, радиото, киното, вестниците стават жизнена необходимост за трудещите се, намират широко приложение в нашето ново социалистическо село. Израстнаха нови хора — трактористи, комбайнери, бригадири и звеноводи, орденоносци и герои на социалистическия труд, челни строители на социализма в село.

Големи изменения настъпиха през последните години и в икономиката на нашето село, в съзнанието на трудещите се селски стопани. В окръга са изградени 361 трудово-кооперативни земеделски стопанства, обединяващи в себе си 63% от всички селски домакинства. Над 4 000 000 декара, или 68% от цялата обработваема площ от окръга се намира днес в трудово-кооперативните земеделски стопанства. Премахнати са вече синурите и междите, които при недалечното капиталистическо минало често са били обливани с пролятата братска кръв при делбата на земята.

Под ръководството на Българската комунистическа партия, с активната помощ и подкрепа на народното Правителство през последните години трудово-кооперативните земеделски стопанства извършиха огромно строителство. Ако се съберат на едно място високите и ниските строежи в трудово-кооперативните земеделски стопанства ще се образува цял град, равняващ се на Михайловград, Кула и Белоградчик, взети заедно.

Обширните кооперативни поля днес се обработват от 2438 трактора, приравнени към 15 к. с., 150 комбайна и над 5170 други селскостопански машини и оръдия. Повече от 241 агрономи и зоотехници обслужват трудово-кооперативните земеделски стопанства, организират и ръководят борбата на трудещите се за високи добиви, все по-успешно прилагат в практическата и производствената дейност на ТКЗС социалистическата селскостопанска наука, опита на съветските и нашите челници в селското стопанство. С помощта и под ръководството на Българската комунистическа партия трудово-кооперативните земеделски стопанства в окръга все по-успешно се борят и преодоляват неизбежните трудности и слабости в своята производствена дейност и по примера на своите съветски братя и сестри — колхозници и колхознички, те се борят за високи добиви от растениевъдството и висока продуктивност от животновъдството, смело и уверено вървят напред по пътя на социализма.

Растат и крепнат с всеки нов ден нашите трудово-кооперативни земеделски стопанства.

През 1955 г. механизацията при обработката на селскостопанските култури, особено на окопните, значително ще се повиши. Машинно-тракторният парк в окръга ще се увеличи с повече от 500 трактора, приравнени към 15 конски сили, с повече от 128 зърнокомбайна и над 4141 различни машини и селскостопански оръдия.

Работата, която ще извършат машинно-тракторните станции през тази година, приведена в мека оран, ще възлезе на 9 000 000 декара — с 2 000 000 декара повече в сравнение с работата, която са извършили през 1954 г. Някои от основните селскостопански работи, като дълбоката есенна оран, предсеитбената оран, над 55 % ще се извършат от машинно-тракторните станции, а такива селскостопански работи като подметката на стърнищата и вършитбата ще се извършат 100 % от машинно-тракторните станции.

Трябва обаче да се признае, че селскостопанската техника все още не се използва както трябва, че не се полагат достатъчно грижи за непрекъснатото увеличаване урожайността на селскостопанските култури. Главно поради късната есенна сеитба, извършена през 1953 г., и недостатъчното и икономично ръководство от страна на народните съвети, партийните комитети и партийните организации на селското стопанство трудещите се от окръга не можаха да осигурят плановите добиви от растениевъдството за 1954 г., което се отрази и върху заплащането на трудовия както на кооператорите, така и на частните селски стопани.

На постоянните грижи и помощта, които Партията и Правителството оказват на селското стопанство, трябва да се отговори по достойнство. Това налага механизаторите на селското стопанство неуморно да овладяват прекрасната селскостопанска съветска и наша техника, да вземат от нея всичко, каквото може и трябва да даде, непрекъснато да се подобрява отглеждането на селскостопанските култури, като се полагат още по-големи грижи за обработката и отглеждането на тия култури, за да се осигуряват постоянни и устойчиви добиви за всяко трудово-кооперативно земеделско стопанство, за всяко държавно земеделско стопанство, за всяко частно селско стопанство.

По-нататъшното увеличаване на механизацията при обработката на селскостопанските култури ще създаде още по-добри условия за развитието на културните растения, ще се повишат добивите от единица площ, ще пораснат още повече доходите на трудово-кооперативните земеделски стопанства, ще се увеличи заплащането на трудовия на кооператорите и частните селски стопани, все повече ще крепнат организационно, стопански и финансово нашите трудово-кооперативни земеделски стопанства.

За строителството в машинно-тракторните станции, трудово-кооперативните земеделски стопанства и държавните земеделски стопанства се предвиждат по бюджета за 1955 г. 35 909 000 лв. Ще бъдат построени 592 нови обора, свинарници, птичарници, хангари, складове и др. Предвижда се по-нататъшното подобрене на породния състав на животните, повишаване на тяхната продуктивност — ще бъдат закупени 382 нови разплодници, ще се открият 31 осеменителни пунктове, ще се организират и проведат през годината 28 курсове за квалификация и преквалификация на специалистите и работниците по селското стопанство от окръга. Бюджетът за 1955 г. осигурява с една дума необходимите средства за по-нататъшното укрепване и развитие на селското стопанство по пътя на социализма.

За капиталовложения в окръга бюджетът предвижда над 139 000 000 лв. Ще продължи строителството на ВЕЦ група „Петрохан“, разширението на завода „Георги Димитров“ — Елисейна, Машиностроителния завод „Георги Димитров“ — Видин, окончателно ще се довърши месокомбинатът във Видин, болницата в Лом, ще се построят 4 нови месоцентрали и млекоцентрали, ще се започне разработването на антрацитната мина Драганица — Берковско.

Само за комунално-жилищно строителство и благоустройство са предвидени над 27 007 000 лв. В окръга ще се построят 4 нови жилищни блока, 1 хотел, 1 баня, ще се довършат 2 жилищни блока, започнати през 1954 г. Повече от 5 593 000 лв. се предвиждат за водоснабдяване и канализация. Ще се построят през годината 4 помпени станции. За павирането на улици и площади ще се изразходват 5 330 900 лв. или 830 900 лв. в повече, отколкото са изразходвани през 1954 г. За озеленяване ще се изразходват 1 859 800 лв., т. е. с 288 800 лв. повече, отколкото са били изразходвани през 1954 г.

Бюджетът предвижда също така необходимите средства за по-нататъшното подобряване материалното благосъстояние на работническата класа и трудещите се. Все по-пълно ще се задоволяват техните всестранны и постоянно растящи нужди.

Другари и другарки народни представители! Трудещите се от Врачански окръг ще посрещнат бюджета на Народна република България за 1955 г. с ентузиазъм и пълна вяра в неговото право, мирно дело. Въодушевявани от постигнатите досега големи социалистически победи, сплотени в редовете на Отечествения фронт, под мъдрото ръководство на Българската комунистическа партия, с още по-голяма сила и енергия те ще се заловят с изпълнението на плана за 1955 г., третата и решаваща година от Втората петилетка.

За да се обезпечи приходната част на бюджета за 1955 г. и се даде възможност на нашето народно Правителство своевременно да финансира строителството и всички мероприятия, предвидени в народностопанския план, трудещите се

от Врачански окръг ще вложат своите творчески сили за изпълнение и преизпълнение на плана по всички негови показатели.

В областта на промишлеността те ще съсредоточат главното свое внимание към увеличение производителността на труда, снижение себестойността на продукцията, за пестене на средства, материали и енергия, за богат асортимент и високо качество на стоките.

В областта на селското стопанство ще съсредоточат своето внимание, грижите и усилията си както кооператорите, така и некооператорите за осигуряване на високи добиви от растениевъдството и висока продуктивност от животновъдството, за да се осигури нашата родна промишленост със суровини, а трудещите се с още повече хляб, мазнини и други хранителни продукти. Борбата за високи добиви е голяма и благородна задача. Тя трябва да се издигне до степен на всенародна задача. Трудещите се от Врачански окръг ще организират мощно социалистическо съревнование по предприятия, машинно-тракторни станции, държавни земеделски стопанства и трудово-кооперативни земеделски стопанства за изпълнение и преизпълнение на производствените планове с високи показатели за всяко предприятие, всяка машинно-тракторна станция, държавно земеделско стопанство и трудово-кооперативно земеделско стопанство; ще проведат сръчно и на високо агротехническо равнище пролетната сеитба, неморно ще се борят и работят за осигуряване на богатата реколта през настоящата година.

Пред трудещите се от Врачански окръг се откриват нови, светли перспективи, още по-големи успехи във всички области на стопанското и културното строителство, за по-нататъшно подобряване на материалното и културното положение на трудещите се.

Ние ще постигнем нови, още по-големи успехи и победи в строителството на социализма, защото нас ни води от победи към победи славната и героична Българска комунистическа партия, защото на нас бащински ни помага великият Съветски съюз и страните с народна демокрация, защото стоим твърдо и непоколебимо в лагера на мира, демокрацията и социализма начело със Съветския съюз.

Другари и другарки народни представители! Аз одобрявам внесения за разглеждане проектобюджет на Народна република България за 1955 г. и ще гласувам за него така, както е предложен. *(Ръкопляскания)*.

Председателстващ Петър Ползлатев: Има думата министърът на леката и хранителната промишленост др. Атанас Димитров.

Министър Атанас Димитров: *(От трибуната)* Другарки и другари народни представители! Пред настоящата сесия на

Народното събрание, пред нас като народни представители е поставена отговорната задача да обсъдим проекта и приемем Закона за държавния бюджет за 1955 г. Това ни задължава най-сериозно да преценим неговата приходна и разходна част от гледна точка на безусловното изпълнение на задачите, поставени от VI конгрес на Партията, на Директивата за втората петилетка.

Държавният бюджет е бил и си остава могъщо средство за правилното изграждане и развитие на нашата Родина по пътя на социализма. Предлагаият проектобюджет за 1955 г. отразява политиката на Партията и Правителството за по-нататъшния подем на нашата социалистическа икономика, за непрекъснато подобряване благосъстоянието на народа и укрепване отбраната на страната.

По своя характер промишлеността, произвеждаща стоки за народно потребление, има изключително важно значение за реализиране приходната част на бюджета.

Само отраслите към Министерството на леката и хранителната промишленост трябва да осигурят от данък-оборот, отчисления от печалбата и ценови разлики 12% от всичките приходи на държавния бюджет за 1955 г. От това доколко леката, хранителната и местната промишленост ще се справи с поставените ѝ производствени задачи зависи в решаваща степен и изпълнението на задълженията към бюджета и на нашата социалистическа търговия.

През 1954 г. нашето народно стопанство постигна нови сериозни успехи. Въпреки неблагоприятните условия за работа през първото тримесечие — липсата на достатъчно електрическа енергия, каменни въглища и тежката зима — производственият план на отраслите към Министерството на леката и хранителната промишленост е изпълнен 102%. Преизпълнен е планът за редица важни стоки — радиатори, железни кревати, автомобилни гуми, каучукови обувни изделия, тъкани, чорапи, плодови консерви, замразени зеленчуци, растителни масла, сапуни и други стоки.

В изпълнение на постановлението на Министерския съвет и Централния комитет на Партията от 10 май 1954 г. за по-нататъшното разширяване на асортимента и подобряване качеството на промишлените и продоволствените стоки за широко потребление значително се увеличи производството на търсените от населението стоки, разшири се асортиментът и се подобри тяхното качество.

Текстилната промишленост усвои и пусна в производството 158 нови артикула, а десените на произвежданите тъкани в сравнение с 1953 г. се увеличиха от 1967 на 4777.

На пазара се пуснаха в достатъчни количества български попелини, увеличи се производството на много търсените от населението тъкани, на грундираните басми — 2,6 пъти, сате-

ните — 2,4 пъти, кадифетата — 2 пъти, жакардовите покривки — 2,8 пъти.

Усвои се и през 1954 г. се пусна производството на фини мериносови платове за мъжки и дамски балтони, които по-рано в страната не се произвеждаха. Десените на костюмните платове тип „дубле“ от 22 през 1953 г. се увеличиха на 131 през 1954 г.

Копринената индустрия постигна сериозни успехи в художественото оформяване на десените, в съчетаването на тоновете, в многобройните разцветки.

Разработиха се и се пуснаха в масово производство много постановки на тъкани в народни мотиви, които намериха широк прием сред консуматорите.

Обувната промишленост за пръв път произведе 452 000 чифта обувки на рамермашини, които са по-здрави, по-красиви и по-удобни, и 178 000 чифта обувки моделна конфекция. Сполучливо се разработи и усвои производството на кожени палта с косъм имитация на скъпи дивечови кожи

Металообработващата промишленост увеличи производството на алуминиевите и емайлираните съдове, на креватите и печките, на гвоздеите. През 1954 г. се усвои производството и през 1955 г. ще се пуснат в масово производство тенджери, бързоварки, детски играчки, нови модели детски колички и редица други видове стоки за домакински нужди.

Хранителната промишленост увеличи производството на салатните масла шест пъти в сравнение с 1953 г.; усвои и пусна в производството 16 нови вида висококачествени сапуни, 17 вида парфюми и 24 вида концентрирани есенции. Производството на бучковата захар се увеличи на 107%. Започна производството и пазарът вече е напълно задоволен с пудра захар. Пуснаха се в масово производство 77 нови вида захарни изделия и 17 вида сладка. Подобро е качеството на мармаладите и на стерилните консерви. Разшири се дребната разфасовка и се подобри амбалирането на стоките.

Тези успехи бяха достигнати преди всичко в резултат на правилната политика на Партията и Правителството в социалистическото развитие на страната и задоволяване потребностите на трудещите се. Те са резултат на трудовия ентусиазъм на производствените колективи, на тяхната творческа инициатива и съзнателен труд, на широкото разрастване на социалистическото съревнование.

Но наред с тези успехи и през 1954 г. се доузнаха редица сериозни слабости и недостатъци в работата на нашите предприятия, които доведоха до неизпълнение на плана по производителността на труда и себестойността, по асортимента и качеството на продукцията за много стоки и от много предприятия. Тези недостатъци станаха причина за неизпълнение и на финансовия план и на вноските към бюджета от

много предприятия в системата на Министерството на леката и хранителната промишленост.

Един от най-сериозните недостатъци в работата беше неритмичното изпълнение на плана по дни, месеци и тримесечия, наличието на шурмовщина в производството. Това важи почти за всички наши отрасли. Обикновено явление през 1954 г. беше през последната десетдневка на месеца да се произвежда два и повече пъти продукцията в сравнение с първата десетдневка. Това довеждаше и не можеше да не доведе до влошаване на качеството, преразход на материали и труд и оскъпяване на продукцията.

В публикуваното съобщение на Централното статистическо управление при Министерския съвет за резултатите от изпълнението на народностопанския план за развитието на народното стопанство през 1954 г. се отчита, че Министерството на леката и хранителната промишленост е изпълнило плана 102%. Но това изпълнение е само в стойностно изражение по неизменни цени. Зад този хубав процент се крие неизпълнението на плана по редица важни за народното стопанство артикули. Не е изпълнен планът за домакинските съдове — с 336 тона, за печките — 4423 броя, за цървулите — със 115 000 чифта, за доматеното пюре — с близо 4000 тона, за червения пипер — с 1275 тона и много други. Това недвусмислено говори, че и през 1954 г. не беше ликвидирана основната слабост да се гони изпълнение на плана по обем и главно в ценово изражение.

Много предприятия своеволно и систематически нарушаваха плановата и договорната дисциплина, с което нанасяха сериозни щети на народното стопанство и не изпълниха своите задължения по задоволяване потребностите на населението. В много предприятия е налице определено бягство от тежките и трудоемки артикули и преизпълнение на плана за артикулите, които имат висока неизменна цена, произвеждайки често пъти незапланувана и недоговорена продукция, без да се държи сметка за нуждите на потребителите.

Независимо от сериозните успехи през 1954 г., не се изпълниха докрай и всички задачи, произтичащи от постановлението на Министерския съвет и Централния комитет на Партията от 10 май 1954 г. за разширяване на асортимента и подобряване на качеството на стоките.

Качеството на много стоки още не отговаря на изискванията на трудещите се. Много тъкани се произвеждат с груби тъкачни грешки, с нехармонично съчетаване на цветовете, с недобър външен вид. Трайността на обувните артикули е още незадоволителна. Много често се пускат на пазара недобре обезмирисани ядивни масла, некачествени захарни изделия.

В някои отрасли се допуска голям процент брак. Понесените загуби от брак общо за отраслите към Министерството на леката и хранителната промишленост за 1954 г. по пред-

варителни данни възлизат на около 14 600 000 лв. Въпреки намаляването на брака в порцелановите предприятия от 20,3% през първото тримесечие на 12,2% през четвъртото тримесечие, той е още над допустимия. Бомбажът в консервната промишленост е все още голям. В металообработващата промишленост през годината са бракувани 776 тона чугуneni изделия.

Основната причина за неудовлетворителното състояние на качеството и допускането на брак е наличието на грубо нарушаване на установените технологии, неспазването на установените държавни стандарти и техническите условия за суровините и готовата продукция, шурмовщината в изпълнението на плана. Още не е ликвидиран либерализмът и примиренчеството спрямо отделните нарушители. Съществува престъпното явление всичко да става за сметка на държавата, вместо да се търси сметка от преките виновници.

Всичко това изисква от нас преди всичко да скъсаме веднаж завинаги с нарушаването на плановата, договорната и технологическата дисциплина, да вземем всички мерки и да намалим до минимум производството на лошокачествена продукция и брак, бързо да отстраним слабостите и недостатъците и техните причини, да създадем атмосфера на непримиримост към безобразията и разхищенията, да подобрим преди всичко работата в министерството, управленията и предприятията, да работим и да изпълняваме своите задължения по народно-стопанския план така, както повеляват социалистическото строителство на страната и интересите на трудещите се.

Обсъждайки бюджета за 1955 г., с особена сила стои въпросът към какво трябва да насочим своето главно внимание, за да осигурим на всяка цена реализацията на неговата приходна част?

Нашето внимание и основна грижа трябва да бъдат насочени към ритмичното изпълнение на плана и особено към решителното подобряване на работата по производителността на труда и снижение себестойността на продукцията, към по-нататъшното разширяване асортимента и подобряване качеството на стоките.

От съобщението на Централното статистическо управление при Министерския съвет за изпълнението на плана за 1954 г. се вижда, че докато производителността на труда на работниците в републиканската промишленост е нараснала с 2,2% в сравнение с 1953 г., средната парична работна заплата общо на работниците и служащите се е увеличила с 5%. Това съотношение трябва да ни накара много сериозно да се замислим, да видим неговата ненормалност за нашата социалистическа икономика. За това положение особено голямо отражение дават резултатите от изпълнението на плана по тези два показателя на отраслите към Министерството на леката и хранителната промишленост. Докато в сравнение с 1953 г. произво-

дителността на труда е нараснала само с 3,4%, средната заплата на работниците и служителите е нараснала с 6,9%.

Бедата не е в нарастването на работната заплата. Показаният ръст на номиналната работна заплата е реален и необходим. Той е в духа и в пълно съответствие с партийната и правителствена политика за постоянно повдигане жизненото равнище на трудещите се. Бедата е в крайно неудовлетворителното нарастване на производителността на труда, което по правило винаги трябва да бъде по-голямо от ръста на работната заплата. Този ръст на производителността на труда не съответствува на новата техника, с която са оборудвани и се оборудват ежедневно предприятията на нашата социалистическа промишленост. Не е в съответствие и с другите мероприятия, провеждани от Партията и Правителството, за които се разходват огромни финансови и материални средства, като школите за ръководни кадри, курсовете за квалификация, получаване на научно-техническа помощ и т. н.

За неудовлетворителното изпълнение на плана по производителността на труда за нас причините се крият преди всичко в министерството, управленията и предприятията, които все още не са поставили в центъра на своето внимание този от първостепенно значение въпрос. А всеизвестна е ленинската максима, че производителността на труда в крайна сметка е най-важното, най-главното за победата на социализма, за непрекъснатото подобряване на материалното и културното благосъстояние на трудещите се.

Основната слабост в нашата работа е, че задачите по производителността на труда се движат инцидентно, поставят се от време-навреме, че не се работи конкретно по отделните фактори, които влияят и от които зависи нейният непрекъснат ръст. Обикновено досега работата се е изчерпвала с корекция на трудовите норми. Изпускаха се изпредвид, не се правеше необходимото по поддържането и максималното използване на машините, квалификацията на инженерно-техническите и работническите кадри, механизацията на трудоемките процеси и по другите мероприятия, които са от решаващо значение за производителността на труда.

Така, през 1954 г. не е достигната заплануваната използваемост на памучните тъкачни станове с 1%, на вълнените станове с 6,6%, на памучните вретена с 4,5%, на вълнените с около 7% и т. н. Това неизпълнение недостатъчно е тревожило и смущавало работниците в министерството, управленията и предприятията. Друг е въпросът, че планът по тези показатели е въобще нисък, че може и трябва да се говори само за преизпълнение и действително много предприятия преизпълняват тези показатели. Докато памукопреработвателната „Д. Благоев“ в Казичене достигна използваемост на предачните машини 91,5%, а „Буря“ в Габрово 93,83%, много памукопреработвателни фабрики, съоръжени с нова техника, имат по-ниска из-

ползуваемост на машините: „Ернст Телман“ в София — 86,91%, „Балкан“ в Габрово — 90,9% и т. н. Подобни примери могат да се приведат още много.

Причините за незадоволителното използване на машините са само вътрешно-организационни. В много предприятия към ремонта на машините се пристъпва едва тогава, когато те излязат от строя. Не се създават необходимите условия за намаляване до минимум престойте по различни причини.

Крайно неудовлетворителна е още работата по възможно-то най-голямо автоматизиране на машините и механизирване на тежките и трудоемки процеси и по подобряване на технологическите режими.

Макар и по количество да се извършва голяма работа по квалификацията на инженерно-техническите кадри и работниците, качеството на работата е крайно незадоволително, в резултат на което още много голямо число работници не изпълняват своите трудови норми.

През 1954 г. общо за министерството 13,78% от работниците не достигнаха трудовите норми. Особено неудовлетворително е положението в консервната индустрия, където 20,38% от работниците не достигнаха трудовите норми, конопено-ленената и копринената индустрия — 18,72%, вълнената индустрия — 17,89%, памучната индустрия — 17,28% и т. н. А всеки си дава сметка какво е отражението от неизпълнението на трудовите норми върху производителността на труда.

По-нататъшното увеличаване производителността на труда налага да се подобри още повече работата по квалификацията на работниците и инженерно-техническите кадри, да се насърчава и правилно насочва рационализаторското движение, широко да се разпространява опитът на челниците в производството, максимално да се мобилизира творческата инициатива на производствените колективи.

Друг показател по народностопанския план, който дава непосредствено отражение върху приходната част на бюджета, е планът по себестойността на продукцията. Но работата и по този изключително важен показател е още незадоволителна. Все още ръководителите на много от нашите предприятия не водят конкретна борба за снижаване себестойността на продукцията. В тази борба не са включени още активно инженерно-техническите кадри. Допуска се преразход на материали, труд, гориво и електрическа енергия, държат се повече от необходимия брой спомагателни работници и административен персонал. Само поради тези и други причини планът по снижение на себестойността от нашето министерство за 1954 г. не бе изпълнен.

Участието на материалите, горивото и електрическата енергия средно за министерството представлява 78,8% от себестойността на продукцията. Това определя изключителната важност на нашата работа по икономичното използване на мате-

риалите и подобряване на рандеманите. Примерно, ако подобрим рандемана на захародобива само с 1% чрез по-правилното отглеждане и съхраняване на цвеклото, което е в нашите възможности, и намаляване на загубите в самите предприятия, при база плана за 1955 г. биха се реализирали допълнително около 12 000 000 лв. икономии. С подобряване рандеманите в маслодобивната промишленост през 1955 г. с 0,6%, което е напълно възможно, може да се реализира допълнителна икономия около 10 000 000 лв.

Все още в много предприятия не са определени норми за разход на материали по отделните операции, което обезличава работата по снижение на себестойността и се допускат големи преразходи. Така например в текстилната фабрика „Георги Димитров“ в Сливен за 11 месеца на 1954 г. са изразходвани в повече от необходимото 26 тона само поради това, че е липсвал контрол при влагането на материалите в производството, увеличение процента на отпадъците и неспазване теглото на готовата продукция. Кожарската фабрика „9 септември“ в Русе за деветмесечieto на 1954 г., главно поради слабия контрол при получаването и влагането в производството на суровите кожи, не достигна плановия рандеман и допусна преразход на 111 тона сурови кожи.

От съществено значение за намаляване себестойността на продукцията е систематическото намаляване на непроизводителните разходи — цехови, общозаводски и др. — които средно за Министерството на леката и хранителната промишленост са 10,5%, а в някои отрасли, като металообработването, достигат около 15%.

През 1955 г. се предвижда предприятията към Министерството на леката и хранителната промишленост да дадат на народното стопанство 179 000 000 лв. икономия от снижаване себестойността на продукцията. Това изисква по отделните елементи, образуващи себестойността на продукцията, да се вземат съвършено конкретни мерки и да се осигури строг режим на икономии на суровини, основни и спомагателни материали, гориво и електрическа енергия. Ние трябва да ликвидираме всякакви излишъци и разхищения, да засилим вискателността и контрола върху качеството на получаваните материали. Режимът за икономии изисква също така правилно съхраняване на материалите и въвеждане на строг контрол при тяхното разходване.

Задачите по производителността на труда, снижаване себестойността на продукцията и изпълнението на плана по другите показатели, наред с организационните и техническите мероприятия, които трябва да се предприемат по административно-стопанска линия, изискват и сериозна работа от партийните и профсъюзните организации за мобилизация на целите производствени колективи. В това отношение ние трябва най-сериозно да използваме прекрасния положителен опит в рабо-

тата на отделните предприятия по изпълнението на обещанията по призива на 10-те столични предприятия. Трябва да се отчете, че благодарение на призива се засили съзнателното и творческо активизиране и мобилизиране на производствените колективи през 1954 г. и това доведе до преодоляване на много трудности и до завоюване на сериозни достижения.

Така например общо в системата на министерството, като се изключи първото тримесечие, през останалите тримесечия обещанията бяха далеч преизпълнени, което доведе до изпълнение на годишния производствен план и до чувствителното подобряване по изпълнението на финансовия план.

Призивът на 10-те столични предприятия през м. април 1954 г. завари министерството силно изостанало по всички основни показатели на плана. Планът по общия обем на промишлената продукция за първото тримесечие беше изпълнен едва 79,6%, по производителността на труда — 78,8%, а по себестойността на продукцията вместо 30 298 000 лв. икономия бяха реализирани 15 329 000 лв. преразход.

На призива отговориха всички предприятия в системата на министерството, приеха се конкретни обещания. С участието на самите работници се разработиха над 5800 организационно-технически и партийно-политически мероприятия. Това изигра огромна роля за мобилизиране на колективите за изпълнение на плана по обем и решително подобряване на работата по другите показатели.

Тази форма на работа за повдигане активността и инициативата на производствените колективи за мощно социалистическо съревнование трябва да се използва още по-нашироко и през тази година, като отстраним проявените недостатъци.

Другарки и другари народни представители! В изпълнение на основната задача на втората петилетка — рязкото подобряване на материалното и културното положение на трудещите се, главната задача на леката и хранителната промишленост и през 1955 г. е по-нататъшното разширяване на асортимента и подобряване на качеството на стоките за народно потребление, при систематическото намаляване на тяхната себестойност.

Колкото и недостатъчни да са резултатите от изпълнението на постановлението на Министерския съвет и Централния комитет на Партията по разширяването на асортимента и подобряването на качеството на продукцията, те показват големите възможности на предприятията за задоволяване постоянно растящите потребности на нашия народ, за изпълнение и преизпълнение на вноските към държавния бюджет. Поставените задачи в това отношение с внесения проектобюджет за 1955 г. са напълно реални и изпълними.

Това изисква през 1955 г. да осигурим по-нататъшното организационно и стопанско укрепване на предприятията; да укрепим безусловно технологичната дисциплина, да подобрим решително вътрешнозаводското планиране и отчетност чрез пра-

вилно внедряване на вътрешнозаводската стопанска сметка и оттук да увеличаваме постепенно рентабилността на предприятията. Това ще бъде най-голямата гаранция за изпълнение и преизпълнение на запланираните вноски в бюджета.

Няма съмнение, че производствените колективи в предприятията на леката и хранителната промишленост ще вложат цялата си енергия и сила за изпълнение и преизпълнение на всички задачи, произтичащи от народностопанския план. С това те ще изпълнят най-добре своето върховно задължение пред Партията и пред държавата — да произвеждат повече, в по-голям асортимент и по-високо качество и същевременно по-евтини промишлени и продоволствени стоки, за да могат по този начин да се създадат всички условия от Партията и нашата народна власт за максималното задоволяване потребностите на трудещите се на дадения етап от нашето социалистическо развитие. (*Ръкопляскания*)

Председателстващ Петър Попзлатев: Петнайсет минути почивка.

(*След почивката*)

Председателстващ Петър Попзлатев: Заседанието продължава. Има думата народният представител др. Калю Калев.

Калю Калев: (*От трибуната*) Другарки и другари народни представители! Изтеклата 1954 г. беше година на славни победи в нашето мирно социалистическо строителство. Предложеният за разглеждане и одобрение от Народното събрание проект за единния държавен бюджет за 1955 г. определя нова решителна крачка, която трябва да направим по пътя на осъществяването на главната задача, поставена от историческия Шести конгрес на Българската комунистическа партия, а именно: рязкото подобряване на материалното и културното благосъстояние на трудещите се в нашата страна.

В бюджетопроекта са начертани пътищата, по които ние ще постигнем разрешаването на тази задача. Те са: още по-голям подем в селското стопанство, като се увеличат добивите от растениевъдството и се ликвидира с изоставането на животновъдството; разширяване на промишлеността и постоянно увеличаване на производството на стоки за народно потребление по пътя на по-нататъшно укрепване на връзките между града и селото. В бюджетопроекта също така е изразена твърдата воля на целия наш народ за траен мир, против войната.

Трудещите се от Сталински окръг с чувство на заслужена гордост отчитат постигнатите досега успехи в строителството на социализма в селото и в града, които са твърда гаранция за нови, още по-големи успехи през настоящата година.

Благодарение на постоянните грижи на Партията и Правителството за селското стопанство и благодарение положените усилия от страна на народните съвети, на кооператорите и механизаторите, на специалистите и нашите научни работници в

окръга бяха постигнати значителни успехи от много трудово-кооперативни и държавни земеделски стопанства.

В Сталински окръг има 352 трудово-кооперативни земеделски стопанства и 18 държавни земеделски стопанства. От цялата обработваема земя 67,3% е включена в обществения сектор. В Тошевска околия процентът на включената в обществения сектор земя достига 92,6%, а в Балчишка — 97,4%.

Въпреки неблагоприятните природни условия през миналата година редица трудово-кооперативни земеделски стопанства постигнаха добри средни добиви от пшеница, царевица, ечемик и др. Увеличи се средната млечност на фуражна крава в трудово-кооперативните земеделски стопанства със 128 литра, а за някои околии, като Сталинска, средната млечност на една фуражна крава достигна до 1787 литра. Значително се увеличи средният паричен трудоводен в трудово-кооперативните земеделски стопанства на Сталински окръг. Така например кооператорът Желязко Митев Тодоров от с. Долен чифлик, Сталинско, е получил 8685 лв. парично възнаграждение освен натуралното в пшеница, картофи, ябълки и др. Митю Енев Кънев от с. Блатница, Балчишко, е получил повече от 4000 кг пшеница, 3758 кг царевица, 507 кг ечемик и др., а също 4315 лв. парично възнаграждение. Никола Полихранов от с. Бяла, Сталинско, е получил 8952 лв. парично възнаграждение и различни селскостопански произведения.

Не зная дали има друг край в нашата Родина, където населението да чувства толкова осезателно и близко бащинските грижи на Партията и Правителството, както населението от Добруджа. Такъв рязък подем за толкова кратък срок е възможен само при условията на социалистическата икономика.

Изминаха едва 4 години от излизането на 236-то постановление за преобразяване на Добруджа, а вече са осъществени крупни мероприятия по водоснабдяването, електрифицирането и залесяването на този изостанал в миналото край.

За подобряване на водния режим, пресъхващите реки и суходолия, за регулиране повърхностното оттичане на водите, за натрупване на повече влага в почвата през този кратък период в Добруджа се залесиха 68 630 декара държавни залесителни пояси, 76 163 декара полезащитни горски пояси върху земите на трудово-кооперативните земеделски стопанства и държавните земеделски стопанства, а също се залесиха още 35 000 декара голи горски площи и опороени земи. За залесяването на тези огромни площи се употребиха над 1000 тона дъбов желяд и над 90 милиона фиданки.

Привършена е напоителната система на р. Батова с 5000 декара поливна площ, а също и първият етап от напоителните системи Шабла и Блатница общо с напоявана площ от 15 000 декара.

Започна разрешаването на най-тежкия проблем за Добруджа — нейното цялостно водоснабдяване. До 1944 г. от 450

селища в Добруджа нито едно не е било водоснабдено, освен частично градовете Толбухин и Силистра, а само за 3 години се водоснабдиха 3 града и 56 села. След един-два месеца предстои пускането на вода в нови 48 села.

От излизането на постановлението са електрифицирани 115 села, а заедно със селата от Русенски окръг — 172 села.

Материално-техническата база на селското стопанство в Добруджа се чувствително разшири и укрепи. Откриха се 5 нови машинно-тракторни станции, с които броят им достигна 17. През 1954 г. в Добруджа работеха над 1232 трактора, привеждени към 15 к. с., над 300 зърнени комбайни, стотици тракторни редосеялки и пр.

Благодарение на тази материално-техническа база през 1954 г. механизацията на основните видове полски работи достигна 80%.

Изгради се и започна своята научна работа по разрешаването на проблемите на селското стопанство в Добруджа най-големият в страната Добруджански селскостопански научен изследователски институт „Вълко Червенков“ край Тошево. За 3 години на голото поле израсна цяло агроградче с лабораторна сграда, стопански постройки, жилища и други, обзаведени по последната дума на селскостопанската техника и съоръжения.

Не остана назад от общото строителство и разширяването на шосейната пътна мрежа. През изтеклия период се построи-ха в Сталински окръг 104 км нови шосета и за пръв път в страната — 150 км облекчителни, успоредни на шосетата, пътища.

Построиха се много нови жилища и стопански сгради. Тервел, това забравено и изостанало в миналото селище, само за няколко години промени коренно облика си със своите нови 17 жилищни блока, с нови административни постройки, с нова гимназия, с нова голяма модерна болница, една от най-големите в окръга, с хотел, баня, хлебопекарна, ресторанти и пр. Там, където нямаше капка вода и населението беше принудено да носи вода от далечни разстояния, сега тече обилна вода. На този, който пристига в Тервел, не може да не направи впечатление новата цветна градина в центъра на селището с фонтан, струещ непрекъснато бистра студена вода. Това е нашата Добруджа.

Ускорени са също така темповете на стопанското и културното развитие общо в целия Сталински окръг.

През годината влезе в строя Държавният содов завод „Карл Маркс“. Разшири се промишлеността и в останалите отрасли в окръга. Броят на заетите работници в националната промишленост нарастна с 23,3% и фондът на работната им заплата с 31,8%.

Разшири се мрежата от здравни лечебни заведения, като броят им се увеличи от 496 на 530.

Увеличи се броят и на целодневните и полудневните детски градини, летните детски градини в селата и на другите учебни заведения.

Броят на читалищата в окръга достигна 418, на масовите библиотеки — до 986, а библиотечният фонд се увеличи с нови 70 000 тома книги. Броят на кината достигна 61, а на радиотранслационните централи в селата — 151.

Стокооборотът на дребно в окръга беше изпълнен 102%, като населението получи по-големи количества стоки.

За капитално строителство в окръга през годината бяха изразходвани 137 милиона лева. Бяха довършени 280 обекта — жилищни блокове, читалища, училища, болници, пътища, водоснабдяване и други.

Другарки и другари народни представители! В проектобюджета за 1955 г. са предвидени значителни суми за строителството в града и селото, за подобряване на селското стопанство и за културно-битови мероприятия.

За капиталното строителство в Сталински окръг се предвижда сумата 142 милиона лева. Предвижда се водоснабдяването на нови 50 селища в Добруджа, за които ще се изразходват над 46 милиона лева, ще бъдат електрифицирани над 23 селища и ще бъдат построени над 80 км шосейни пътища. Ще бъдат създадени нови държавни горски и полезащитни пояси над 20 000 декара, микроязовири, тръбни кладенци и други. Предвижда се строежът на нови жилищни блокове и свиневадни ферми. Освен това предвиждат се по-големи суми за разширяване и подобряване на уличната мрежа, градините и парковете.

В бюджета на народните съвети в Сталински окръг от 184 милиона лева за народна просвета, култура и физкултура ще се изразходват 33,59%, за народно здраве — 26,39%, за комунално стопанство и благоустройство — 19,44%, или общо за всички тези отрасли, които са непосредствено свързани с повишаване на културното и битовото благосъстояние на трудещите се в окръга, ще бъдат изразходвани 87,46% от средствата на целия бюджет на окръга срещу 86% през миналата година.

Разпределените по такъв начин разходи в проектобюджета за окръга и в общия държавен бюджет съвършено ясно определят неговия социалистически характер — като бюджет на мирен съзидателен труд, бюджет на непрекъснат подем на благосъстоянието на трудещите се.

Другарки и другари народни представители! Трудещите се от Сталински окръг работиха неуморно през миналата година за изпълнение на мероприятията на народностопанския план, без да се смущават от заплахата за нова световна война, раздухвана от страна на агресорите-империалисти, и можем да отчетем, че нашият окръг успешно се справи с поставените ни от Партията и Правителството задачи.

Това ми дава кураж да уверя Народното събрание, че и през тази година под мъдрото ръководство на Централния комитет на нашата славна Българска комунистическа партия и народното ни Правителство трудещите се от нашия Сталински окръг ще вложат още по-големи сили за успешното завършване на мероприятията, предвидени в бюджета за 1955 г., като излъчат из своята среда още много нови и нови ударници, стахановци, отличници и орденоносци.

От името на трудещите се от Сталински окръг и на моите избиратели, които всецяло подкрепят мирната политика на нашето народно Правителство, отразена в мероприятията, предвидени в бюджета за 1955 г., аз ще гласувам за него така, както е предложен. (*Ръкопляскания*)

Председателстващ Петър Ползлатев: Има думата народният представител д-р Илия Киряков.

Д-р Илия Киряков: (*От трибуната*) Другарки и другари народни представители! Пред нас е поставен за обсъждане и утвърждаване бюджетът на нашата Народна република.

Бюджетът е съставен съгласувано с директивата на Шестия конгрес на Българската комунистическа партия за рязко подобряване на материалното и културното благосъстояние на трудещите се.

Бюджетът е съставен съобразно насъщните нужди на нашата социалистическа родина, за да бъдат задоволени потребностите на народа.

В бюджета като нишка може да се проследи провеждането на основния социалистически закон — грижата за човека.

В представения бюджет се подчертава последователната миролюбива политика на нашата Партия, на народното Правителство и на целия наш народ, силната воля и желание да живеем в мир и добросъседски отношения с граничещите с нас капиталистически страни, в тясно сътрудничество с братските демократични страни и в нерушима дружба с великия братски Съветски съюз, с чиято безгранична и безкористна помощ изграждаме социализма — светлото и щастливо бъдеще на нашата Родина.

Огромната част от средствата на бюджета се предвиждат за социално-битови и културни мероприятия, за подобряване на нашето народно стопанство и оттук — за повишаване на материалното, културното и здравното ниво на нашия трудещ се народ.

В нашата страна сега кипи ентузиазирани творчески труд. От изостанала аграрна страна тя се превърна в индустриално-аграрна с механизмирано земеделие.

Морално-политическото единство на българския народ, организиран в редиците на Отечествения фронт под ръководството на Българската комунистическа партия, му даде възможност да завоюва огромни победи по пътя на социалистическото

строителство. Големите успехи на народното ни стопанство довеждат до постоянен растеж на благосъстоянието и културата на народа и създават благоприятни условия за организиране и внедряване на социалистическото здравеопазване.

Под благотворното влияние на съветското здравеопазване и съветската медицинска наука в нашата родина се изгради единна социалистическа здравна система по опита на съветското здравеопазване.

Здравното дело у нас преди 9 септември 1944 г. беше дело на капиталистическия строй и служеше на личните интереси на капиталистите. Последните се интересуваха от него дотолкова, доколкото да запазят своето лично здраве, без да полагат грижи за оздравяването на трудещите се, чийто труд те експлоатираха.

Статистическите данни, с които разполагаме, потвърждават безгрижието на капиталистическата класа към здравното дело.

Така, през 1921 г. е имало 763 лекари, от които само 352 са били на държавна служба, 205 зъболекари, от които само един на държавна служба, 304 акушерки, от които само 4 на държавна служба.

Тези цифри показват съотношението между държавния и частния сектор тогава, когато налице е имало големи епидемии, мизерия и голяма смъртност.

Болничната мрежа от 1927 г. до 1931 г. не е показала никакъв напредък. В цялата страна е имало 73 държавни болници, а 94 частни. Здравна помощ е получавал само онзи, който е имал възможност да я заплати.

Детската смъртност, която е основен показател за здравното състояние на населението, показва значително нарастване и за годините от 1926 до 1929 се движи от 135,9‰, като достига до 152,3‰.

През годините на фашисткия терор заболяванията от туберкулоза бяха масови. Смъртността от туберкулоза нарастна от 14,9 на 10 000 през 1937 г., за да достигне 17 на 10 000 през 1942 г.

Не по-добро беше обслужването и на селското население през този период. Един участъков лекар обслужваше от 10 000 до 15 000 души. Здравните служители бяха недостатъчни да обслужват населението, а в същото време лекарите, които търгуваха със здравето на народа, говореха за лекарска плегора и обмисляха затварянето на единствения Медицински факултет по онова време у нас под предлог да не се създавал лекарски пролетариат.

Такава беше в общи черти картината на здравеопазването у нас преди 9 септември.

Днес обликът на нашето здравеопазване е коренно променен. В нашата народнодемократична държава имаме изградено социалистическо здравеопазване като резултат на големите грижи на Партията и на народното Правителство.

В основата на нашето социалистическо здравеопазване са залегнали проверените на практика основни принципи на съветското социалистическо здравеопазване.

У нас здравеопазването на народа е задължение на държавата. То е безплатно, общодостъпно и непрекъснато се усъвършенствува. То е несравнимо по-високо квалифицирано, отколкото при условията на капитализма. По начало то има профилактично направление, което е възможно в условията на социализма. Лечебните заведения се превърнаха в лечебно-профилактични, защото в социалистическото общество държавата си поставя за задача не само да лекува болните, но и да предотвратява появяването на заболявания, да създава такива условия и такава обстановка за труда и бита на населението, че да стават невъзможни заболяванията — здравето на народа да бъде доведено до разцвет, животът да се удължи, а смъртта да се отдалечи, като средната продължителност на живота да бъде от 80 до 100 години, а старостта да настъпва след 100 години.

Здравеопазването у нас е единно и планово. То се изгражда върху единството между медицинската наука и практическото здравеопазване при участието и самодейността на трудещите се.

Активното участие на членовете и сътрудниците на постоянните комисии по народното здраве при народните съвети и депутати на трудещите се в разрешаването на редица здравни задачи, като правилно водене на борбата със заразните болести, хигиенизирането на селищата и др., общественосанитарните отговорности, санактивите, организациите на Българския „Червен кръст“ — всичко това говори, че принципът за участие на трудещите се в здравеопазването е внедрен.

В пълна хармония с развитието на нашата социалистическа държава, паралелно с преустройството на бита и труда на народа, благодарение на големите и непрестанни грижи на Партията и на Правителството в социалистическото здравеопазване имаме големи постижения.

За приложение на профилактичните принципи в страната е изградена широка санитарно-противоепидемиологична служба, каквато до 9 септември нямаше. Нейното изграждане започна от 1950 г. с откриване на 25 санитарно-противоепидемични станции. В 1951 г. те се удвоиха — станаха 52, в 1953 г. — 111, а в 1954 г. — 118.

До 1944 г. имаме само един институт за народно здраве. Сега работят 4 научно-изследователски институти в различните области на санитарно-противоепидемичното дело.

За дейността на санитарно-противоепидемиологичните станции говорят следните данни: около 53 000 заведения за обществено хранене, промишлени предприятия, работилници, училища, жилищно-комунални обекти и др. са обхванати от санитарния обзор.

За една година са извършени 155 000 лабораторни анализи, проверени са за бацилоносителство повече от 120 000 работници, масово се прилагат профилактичните имунизации против едрата шарка, дифтерия, коремн тиф и др., в резултат на които имаме изчезване на заболяванията от едра шарка и значително снижение на заболяемостта от дифтерия и коремн тиф.

През 1954 г. в сравнение с 1943 г. петнистият тиф е намалял 78 пъти, дифтерията — 4,7 пъти, а коремният тиф — 3,6 пъти. Само през 1954 г. в сравнение с 1953 г. заболяемостта от скарлатина е намаляла с 20%, от дифтерия — 43,9%, от антракс — 24,1%.

През 1954 г. не е допуснато заболяване от бяс на хора, а заболяване от възвратен тиф през последните пет години не е имало. Опасните инфекциозни болести едра шарка, холера и чума са вече забравени в нашата страна.

Забележителен е успехът в борбата с маларията. От 132 589 заболявания през 1943 г. броят на болните през 1954 г. е намалял само на 789. Или в сравнение с годините преди 9 септември маларията е намаляла 168 пъти.

Разгърнато е широко движение за хигиенизиране на населените места по примера на Станкедимитровска, Ловешка и Разградска околии, което през 1954 г. обхваща десетки нови околии — Троянска, Смолянска, Пирдопска, Беленска и др. Измени се външният облик на редица селища, които придобиха нов социалистически вид.

Построени бяха и хигиенизирани над 50 000 обществени водоизточници. Устрои се над 500 паркове и градини в селата. За най-добри постижения по изпълнение на мероприятията за хигиенизиране на селищата Министерският съвет удостои за 1954 г. 12 населени места с парични награди: една от 80 000 лева, 4 от по 40 000 лв. и 7 по 20 000 лв.

За първенец населено място в Републиката по хигиенизиране за 1954 г. е определено с. Две могили, Беленско.

Големи постижения има и в лечебно-профилактичното дело. Увеличено е числото на здравните заведения, както и броят на болничните легла. Докато преди 9 септември имаше 78 болници, в 1954 г. имаме 441 болници. В 1939 г. е имало 94 частни болници, а в 1954 г. няма такива. Болничната мрежа е увеличена с построяването на нови болници във Враца, Попово, Първомай, Свиленград, Ивайловград, Луковит, Троян, София, Исперих, Тополовград, Мадан. Понастоящем се строят болници в Рудозем, Димитрово, Сливен, Поляновград, Лом, Тервел, Велинград и другаде.

Подобри се материално-техническото снабдяване на лечебно-профилактичните заведения. Въоръжиха се с добри клинично-диагностични лаборатории и с необходимата рентгенова и физиотерапевтична апаратура тия заведения.

В лечебно-профилактичните заведения трудещите се получават квалифицирана и всеотпадна медицинска помощ и са обкржени от вниманието и грижите на здравните работници, които се ръководят и вдъхновяват в своята работа от думите на нашия безсмъртен учител и вожд Георги Димитров: „Найценното народно богатство — това е здравето и трудоспособността на населението.“

В борбата за висококачествено медицинско обслужване и за създаване на болнични заведения от нов тип решаващ фактор е примерът на съветските медицински работници и учението на Иван Петрович Павлов.

Редица са у нас сега болниците от типа на Толбухинската, Ловешката, Пазарджишката, в които отношенията и грижите към болните, обстановката, диагностиката и лечението се градят на принципите на Павловското учение. Те укрепват вярата на трудещите се у нас в превъзходството на съветската медицина и на социалистическото здравеопазване.

С въвеждането на безплатната медицинска помощ тя става общодостъпна, приближи се до широките народни маси. Че действително медицинската помощ е станала близка до народа се вижда от следните данни: в 1921 г. броят на амбулаторните посещения е бил 336 976 болни, а в 1953 г. — 13 606 645 без посещенията по домовете.

Болничната помощ също така стана достъпна за трудещите се. През 1922 г. е имало 66 403 хоспитализирани, а в 1953 г. — 638 224 болни.

В здравните заведения е въведено диференцирано медицинско обслужване за работниците, носители на трудови отличия.

Към промишлените предприятия преди 9 септември 1944 г. е имало 60 фабрични лекари и нито един зъболекар, а през 1954 г. — 1000 лекари и зъболекари — около 17 пъти повече.

Среден медицински персонал е имало само 15 души в здравните служби при мини „Перник“, а през 1954 г. има 1200 фелдшери, сестри и лаборанти.

Болнични легла е имало само 100 в болницата при мини „Перник“, която освен работниците в мината е обслужвала и населението от околната.

През 1955 г. ще функционират 1480 легла, т. е. 15 пъти повече.

През 1955 г. ще бъдат изразходвани по линията на Министерството на народното здраве и социалните грижи за медицинско обслужване на работниците в предприятията около 35 000 000 лв. Освен това самите предприятия отделят огромни средства от своите бюджети за строежи на болници, поликлиники, здравни пунктове и за тяхното обзавеждане и поддържане, както и средства за подобряване охраната на труда.

Преди 9 септември Родопският минен басейн е обслужван само от двама лекари, а сега за миньорите е организирана

крупна медицинска санитарна част, в която работят над 50 лекари и зъболекари. През 1954 г. беше открита болница със 100 легла в Мадан, а през 1955 г. ще бъде открита такава в Рудозем.

В промишлените предприятия се създадоха медикосанитарни части, които обединяват всички видове медицинско обслужване на работниците, като техният брой е достигнал 42. Чрез тях медицинската помощ се доближи до работното място на работниците.

Образувана е широка мрежа от почивни станции и санаториуми за укрепване здравето на трудещите се.

Изградена е стоматологична мрежа в страната, която се състои от един стоматологически научно-изследователски институт, 14 стоматологични поликлиники, 486 стоматологични отделения и кабинети в градовете и 1163 зъболекарски кабинети в селата.

Особено внимание се отделя на профилактиката на заболяванията на зъбите у децата в училищната възраст.

Широко се разгръна и мрежата от специализирани диспансери.

Във всички окръжни центрове и в болшинството на околните центрове има противотуберкулозни диспансери. Във всички окръжни градове функционират онкологични, невропсихиатрични и кожно-венерични диспансери, в които населението получава специализирана помощ.

Борбата с туберкулозата е един от основните проблеми в нашето здравеопазване.

Допреди 10 години заболяемостта и смъртността от туберкулоза в нашата страна заемаше едно от първите места в света. Боледеуаха над 200 000 души, или 2,9% от населението, а смъртността непосредствено преди 9 септември надминаваше 200 на 100 000 души.

При това масово заболяване от туберкулоза в страната, която болест бе разпространена главно сред работническото, изложено на лишения и мизерия тогава, фашистката власт отделяше минимални средства за борба с туберкулозата. Често тия средства се събираха по пътя на благотворителността, като се устройваше „Ден на розите“. Имаше само 6 санаториума, от които 3 частни, с около 2000 легла.

Днес борбата с туберкулозата у нас се изгражда на социалистически начала чрез непрекъснатото подобряване на материалните и културните условия на живота в нашата страна, чрез внедряването в противотуберкулозната борба на големите постижения на съветското здравеопазване и чрез поставянето ѝ за разрешаване от Министерския съвет, народните съвети, профсъюзите, Българския „Червен кръст“ и други масови организации.

Във всички окръжни и околийски центрове се откриха диспансери със стационари с около 4000 легла срещу 0 преди 9

септември. Общият брой на леглата за туберкулозни болни достигна 11 600.

Санаториумите за възрастните туберкулозно болни достигнаха 16 с 2475 легла. При 20 промишлени предприятия се създадоха нощни санаториуми и при 128 предприятия се създадоха диетични столове.

Особено голямо внимание се обръща на борбата с туберкулозата у децата. Допреди 9 септември нямаше никакви детски заведения за заболявания от туберкулоза. Днес, през годините на народната власт, са открити детски сектори със стационари при всички окръжни тубдиспансери. Открити са 10 детски санаториума с 1505 легла, една детска болница за туберкулозно болни със 150 легла.

За деца, боледували или застрашени от туберкулоза, се организираха и работят 10 санаториални детски ясли, 19 санаторни детски градини и 15 горско-климатични училища — по едно във всеки окръг.

Смъртността от туберкулоза намаля повече от 4 пъти — 47 на 100 000.

Според чуждестранни публикации смъртността от туберкулоза в съседните нам страни Гърция и Турция е 200—250 на 100 000 жители, в Италия — 180, в Бразилия 200, Боливия и Чили — 360 на 100 000 и във Франция 86 на 100 000.

Наред с намаляване смъртността от туберкулозата у нас намалява и заболяемостта. Докато преди 9 септември заболяемостта е била 2,9%, сега средната заболяемост е под 1%.

Броят на новозаболените през 1954 г. общо за страната е по-нисък с 20% в сравнение с 1953 г.

Особено голямо е намалението на заболяемостта сред децата и юношите от туберкулоза, което се дължи на широкото приложение на противотуберкулозната вакцинация и комплексното лечение.

Смъртността от туберкулоза сред ранното детство е сведена до минимум.

Медицинската помощ в селата се подобри извънредно много в сравнение с периода преди 9 септември. Малко страни имат такава широка мрежа от здравни заведения на село, която достига и до най-отдалечените планински села.

През 1939 г. в нашите села имаше 567 лекарски и 357 фелдшерски амбулатории, а сега нашата селска лечебно-профилактична мрежа разполага със 197 участъкови болници с близо 3000 легла, 326 участъкови амбулатории, завеждани от лекари, 758 лекарски здравни пунктове, 98 фелдшерски здравни пунктове и 1160 зъболекарски кабинети и 706 селски родилни домове.

През 1954 г. са открити нови участъкови болници в селата Ружинци — Белоградчишко, Тополово — Асеновградско, Златарица — Еленско, Житница — Толбухинско и др., и нови 76

родилни домове в редица отдалечени села, като Кулата — Петричко, Извор — Видинско, Арда — Смолянско, и др.

През 1954 г. в селата са работили 1204 лекари. И в селата е знедрен принципът за участие на трудещите се в здравеопазването.

Младежи и девойки, обединени в дружествата на Българския „Червен кръст“, помагат активно при провеждане на оздравителните мероприятия и при организиране на първа медицинска помощ в полето чрез създаване на санитарни постове по време на усилената полска работа.

През 1954 г. бяха организирани 20 000 санитарни поста на Българския „Червен кръст“, в които участваха над 40 000 значкисти.

В нашата социалистическа Родина, Партията и народното Правителство полагат топли грижи за майката и детето. Открити са 15 дома на майката и детето с 960 легла срещу съществуващите 7 приюта за кърмачета с 284 легла преди 9 септември.

Броят на детските консултации е увеличен в сравнение с 1939 г. със 148 %.

За пръв път след 9 септември се създадох у нас детски ясли, които в 1954 г. достигнаха 107 броя с 4450 места, а броят на сезонните ясли — 550 с около 14 000 места. От тях 434 сезонни ясли са предимно в селата.

Преди 9 септември у нас имаше само едно родилно градско заведение и 13 акушеро-гинекологически отделения към първостепенните болници. До края на 1954 г. в страната имаме 706 родилни домове в селата и 100 акушеро-гинекологически отделения в градовете.

Днес повече от 80 % от ражданията в селата стават в родилни домове, а в градовете 99 % стават в родилните заведения. Внедри се почти във всички родилни отделения съветският метод за обезболяване на раждането.

Санаторно-курортното дело у нас също се разширява и подобрява. След 9 септември се изградиха балнеосанаториуми, чийто брой в 1954 г. достигна 20 с повече от 2600 легла. Изгради се един Научно-изследователски институт по курортология и физиотерапия.

В страната ни се разви родна медицинска промишленост. Създадох се химикофармацевтичен завод, фабрика за органо-препарати, фабрика за превързочни материали, медикоинструментален завод и галенови фабрики. С помощта на съветските специалисти у нас бе усвоено производството на много ценни медикаменти — пирамидон, ремифон и сулфамиди.

Производството на лекарства у нас направи лекарствоснабдяването лесно достъпно за народа.

Крупна социалистическа придобивка за нашето здравеопазване е изграждането на Пеницилиновия завод. Днес ние има-

ме роден пеницилин, достъпен за широките народни трудещи се маси.

За тези постижения в здравеопазването спомогнаха със самотвержения си труд и многочислените квалифицирани здравни кадри, които не жалеха сили и време, за да изведат нашето здравно дело до разцвет, учейки се от опита на съветските здравни работници и от съветската медицинска наука — най-прогресивната наука в света.

Подето бе от по-голямото болшинство здравни кадри внедряването на новите съветски социалистически почини — Макаровския, Саратовския, Чудновския и внедряването в ежедневната работа на Павловския подход към болните.

Партията и Правителството винаги са имали присърце грижата за подготовката на квалифицирани медицински кадри. Създаде се Институт за усъвършенстване на лекарите, през който в разстояние на 3 години са преминали 3000 лекари, които са повишили квалификацията си. Създаде се и втори Висш медицински институт в гр. Пловдив и се изградиха 18 медицински техникуми.

Уместно е да изтъкнем, че създадените квалифицирани медицински кадри се борят против бюрократизма, бездушието и формалното отношение към болните в нашите здравни заведения, което беше оценено от нашето народно Правителство. Някои от здравните служители бяха наградени с големи отличия — „народен лекар“, „заслужил лекар“ и отличници на Министерството на народното здраве и социалните грижи, като например народният лекар д-р Рачо Ангелов, заслужил лекар д-р Георги Димитров Бояджиев, бивш директор на акушеро-гинекологическата клиника „Майчин дом“ при Висшия медицински институт „Вълко Червенков“, и д-р Методи Славчев — пенсионер.

С орден „Червено знаме на труда“ са наградени доцентът д-р Коста Ангелов Стоянов — директор на хирургическата клиника при ИСУЛ, Иван Димитров Иванов — главен лекар на градската болница в гр. Толбухин, Величка Иванова Волушкова — участъкова акушерка в Банско, и проф. д-р Иван Георгиев Пенчев.

С „Народен орден на труда“ — златен, бяха наградени проф. д-р Петър Николов Христов, д-р Христо Симеонов Няголов — зам.-главен лекар по медицинската част в градската болница в Толбухин и др.

В един къс период резултатите от социалистическото здравеопазване са налице. Общата смъртност между населението е снижена през 1954 г. с 33,6% в сравнение с 1939 г., детската смъртност е намалена наполовина в сравнение с 1939 г., а естественят прираст на населението е увеличен значително.

Големи постижения в областта на здравеопазването имаме в Старозагорски окръг. Болниците се увеличили от 6 на 8, като в тях се внедри и укрепи участъковият принцип. У нас

вече участъковият лекар е домашен лекар, търсен и уважаван от своите болни. Допреди 9 септември в Старозагорски окръг нямаше участъкови селски болници, а днес имаме 11 такива. Откриха се два нови санаториума — един за гръдоболни и един за водолечение. Създадени бяха три нови специализирани диспансера — кожно-венеричен, онкологичен и психоневрологичен. В окръга функционират 7 противотуберкулозни диспансера. В селата се откриха 68 родилни домове, а срещу четирите зъболекарски кабинети преди 9 септември сега има 162. През летните месеци функционират 68 сезонни ясли и 10 постоянни ясли. Функционират 142 женски и детски консултации. Създадени са съвършено нови здравно-лечебни звена — 4 медико-санитарни части, 29 здравни пунктове към промишлените предприятия за обслужване на работниците и 8 санитарно-противоепидемични станции, една станция за бърза медицинска помощ, една станция за кръвопреливане, едно училище за фелдшери, един детски санаториум, две санаториални ясли за боледували деца, едно климатично училище, една санаториална детска градина.

В резултат на ефикасно провежданата борба редица заразни болести като петнистият тиф, коремния тиф и маларията изчезнаха. Детската смъртност в окръга е снижена наполовина в сравнение с преди 9 септември 1944 г.

Разгърната е широка всенародна здравна просвета сред трудещите се в нашата Народна република с активното участие на всички здравни работници, лекари, фелдшери и медицински сестри.

Заслужава да се отбележат и постиженията по осъществяване на редица мероприятия по социалните грижи от 1954 г.

За трудоустрояването на инвалиди и на оздравяващи болни от туберкулоза се откри отдел за фина механика, радиомониторство, дърводелство, стругарство, куфарочантаджийство и метларство.

Изградиха се нови трудово-производителни кооперации, за които бяха отпуснати от местните бюджети на народните съвети 1 096 000 лв. Откриха се нови три дома за социални грижи със 140 легла. Броят на леглата в съществуващите домове се увеличи с още 108.

В края на 1954 г. имаме 57 заведения за социални грижи с 2790 легла.

Другарки и другари! Докато медицинската наука в нашата страна и в страните с народна демокрация е в служба на народа и му осигурява мирен творчески труд, медицинската наука в капиталистическите страни е в служба на шепата империалисти и служи не на живота, а на смъртта.

В народнодемократичните страни и у нас се отделят огромни бюджетни средства за здравеопазването, които ежегодно се увеличават.

Средствата, които се определят в бюджета за здравеопазването през 1955 г., достигат 1 185 294 000 лв. Кредити по здравеопазването и социалните грижи са предвидени както по републиканския бюджет, така и по бюджетите на народните съвети.

Общо бюджетът за 1955 г. в сравнение с 1954 г. е нараснал с 2,9%, а спрямо 1953 г. с 20%. През 1955 г. по бюджета на Министерството на народното здраве се предвиждат следните строежи: градски болници в Лом, Оряхово, Тервел, Раднево, Рудозем, Сливен, Димитрово и други повече от 80 обекта.

В капиталистическите страни голяма част от бюджетните средства отива за подготовка на война и за произвеждане на оръжия за масово унищожение на човечеството, като атомното и водородното оръжие, а само нищожна част се отделя за здравеопазването на народите им.

На империалистите, които смятат, че човечеството е заплашено от глад поради свръхнаселеност на земята, ние, хората от социалистическия лагер, отговаряме, че светът използва само 10% от обработваемата земя и че с новия начин за добиване на енергия и с впрягането на атомната енергия за мирни цели в служба на човечеството, както предлага своя опит великият Съветски съюз — страната на изграждащия се комунизъм — може да се създаде благосъстояние на милиони хора, ако те употребят силите си не да сеят разрушения и смърт, а в труд и за живот, за мирно сътрудничество между народите.

Увеличеното производство от внедряването на най-новата и съвременна съветска техника повишава материалното и културното равнище на трудещите се в страните с народна демокрация, в това число и на нашата страна, поради което здравеопазното дело е в постоянен растеж и разцвет.

Ние сме дълбоко убедени, че ще имаме все по-големи и по-големи успехи в здравеопазното дело, защото се ползуваме от опита на великата братска социалистическа страна — Съветския съюз, който стои начело на невиджаното досега в историята на човечеството световно движение за мир — новата могъща сила, която ще спре и унищожи тъмните сили на войната и смъртта.

Да крепне и процъфтява нашето социалистическо здравеопазване под топлите грижи на Партията-ръководителка и на народното ни Правителство! (*Ръкопляскания*)

Председателствуващ Петър Попзлатев: Има думата народният представител др. академик Петко Стайнов.

Академик Петко Стайнов: (*От трибуната*) Другари народни представители! Както ви е известно, бюджетът трябва да представлява вярно отражение на политиката на Партията и Правителството. Тая политика биде определена миналата година от VI конгрес на Партията. Тя също така се съдържа в решенията, които ние взехме миналата година във връзка с бюджета и във връзка с народностопанския план. Сега, ако

съпоставим цифрите на бюджетопоекта, който ни е представен, под светлината на тия наши решения от миналата година и на решенията на Партията с цифрите, които ни дават бюджетите на другите държави, безспорно не можем да не констатираме, че тая политика, отразена в бюджетопоекта, който ни се представя сега, е политика на мир и на мирен труд.

Ако направим едно кратко сравнение със западноевропейските страни, чиито бюджети също така отразяват тяхната политика — аз няма да ви давам подробни цифри, понеже другарите дадоха някои цифри и аз не искам да ги повтарям — ние можем да видим, че Съединените щати например са предвидели за 1954/1955 г. военни разходи 40 пъти по-големи, отколкото са били предвидени през 1937 г. Според последните обнародвани изчисления това прави само за преките военни разходи 72% от целия бюджет на Щатите.

В Англия, друга империалистическа държава, бюджетът само за военните разходи е увеличен 10 пъти в сравнение с цифрите отпреди войната. Франция, която поради разоренията от войните се намира в тежко финансово положение и чийто франк, както знаете, е извънредно силно подбит, тая обедняла вече Франция също така е увеличила своите военни бюджети и нейните военни разходи за 1953 г. представляват 38% от целия бюджет, което прави едно увеличение три пъти само за последните три години.

Да вземем друга империалистическа държава — Канада. Военните ѝ разходи са пораснали за последните пет години шест пъти. Белгия, Холандия — също така от атлантическия блок — под давлението на САЩ са се видели принудени да увеличат своите военни бюджети в размери, несъизмерими с техните общи разходи. Даже и малкият Люксембург, който е нищожна пращинка между тия големи държави, и той под давлението на САЩ трябваше да увеличи своите военни бюджети три пъти за последните пет години. По този начин, както се казва в английското списание „Икономист“, военните разходи на страните от атлантическия блок са пораснали от 18,5 милиарда долара в 1949 г. на 65,5 милиарда долара в 1953 г., като в САЩ само за производство на атомно оръжие разходите по бюджета са пораснали от 418 милиона долара за 1946 г. на 2 200 000 000 долара за 1955 г. И то в същото време, когато по годишния бюджет на САЩ за разходи за социални грижи, за жилищно строителство, здравеопазване, култура, училища се изразходват само 3% от общите разходи по бюджета. Значи, за военни разходи се изразходват 44 милиарда долара, а за културата — нищо.

Ето картината на западния свят, другари. Не може следователно в никой случай да се каже, че бюджетите на западните държави отразяват политика на мирно строителство.

Но да видим сега по-специално какво говорят цифрите у нас в сравнение с туй, което говорят цифрите за капиталистиче-

ските държави. Какво представлява бюджетопроектът на нашата Народна република България, който ни предлага Правителството, каква политика отразяват тия цифри? Вие чухте цифрите, които ви изнесе министърът на финансите — аз няма да ги повтарям, те ви са известни. От тях обаче аз искам да направя извод, а именно, че от общата сума на предвидените бюджетни разходи у нас, от тия, които са предвидени в бюджетопроекта, над три четвърти, около 76%, се определят за финансиране на народното стопанство и за функциониране на културните и здравните мероприятия на държавата. В същото време, като определяме 76% за такива мероприятия, за народната отбрана, без да се забравя грижата и нуждата за опазването на нашата независимост, ние определяме само около 11% от общата сума на всички разходи. Даже можем да отбележим, че в сравнение с 1953 г. има едно малко намаление на военните разходи. В коя капиталистическа държава може да се отбележи в последните години намаление или поне запазване на военните разходи? В никоя.

Така че по сегашния бюджетопроект за 1955 г., който ни се представя тук, кредитите за тежката промишленост, както и ред други кредити, са чувствително увеличени.

Специално искам да се спра на кредитите за тежката промишленост и на кредитите за електрификацията, която в същност спада към тежката промишленост. Тия кредити надминават кредитите по Министерството на народната отбрана. Даже може да се види чудно на някои западни държави, че кредитите за селското стопанство тази година, както са представени сега, надминават кредитите на Министерството на народната отбрана.

Не ви ли правят впечатление, другари, всичките тия цифри, всичките тия увеличения на кредитите именно за стопански цели? В същото време подобни чувствителни увеличения се отбелязват по бюджета и за различните културни мероприятия — по Министерството на културата, по народната просвета, по спорта — навсякъде увеличение на кредитите. Само за Българската академия на науките увеличението на кредитите в сравнение с 1953 г. е 17 милиона лева. В коя империалистическа държава можем да отбележим такава бащинска грижа за развитието на науката? В никоя.

Благодарение на тия увеличения на кредитите през последните години за мероприятията на народното стопанство, благодарение на плановата дисциплина, която е въведена в мероприятията и предприятията на държавата и на обществените организации, благодарение на самоотвержената и съзнателна работа, вложена от трудещите се, ние можахме да видим в съобщението на Статистическото управление при Министерския съвет по изпълнението на плана за 1954 г., издадено напоследък, че държавният-народностопански план за 1954 г. не само е изпълнен, но е и преизпълнен. Цифрите ви са из-

вестни. Вземете например производството на меден концен-
грат — 246%, за електроенергия — 111%, за чугун — 117%
и пр. — цифри, които само ни изпълват с надежда и радост.

Цифрите на нашия държавен бюджет показват извънред-
но голямата грижа на народната власт за развитието на теж-
ката промишленост, в която, както казах, влиза и енергетика-
та, т. е. електропроизводството. Макар и в основата на поли-
тиката на нашата социалистическа държава, както ви е из-
вестно, да стои грижата за човека, т. е. да се засилят темповете
на леката промишленост, предназначена да произвежда пред-
мети за потребление, това обаче в никакъв случай не означа-
ва — както това напоследък много добре се установи в Съ-
ветския съюз, където в някои икономисти се беше появило из-
вестно колебание по отношение на тежката промишленост,
както отбелязва бележитият съветски учен Шепильов — че ние
трябва да забавим малко темповете на развитието на тежката
промишленост. Напротив, както се изтъкна от другарите прежде-
говоривши, тежката промишленост заедно с електропроизвод-
ството остава и занапред у нас, както и в Съветския съюз, веду-
ща промишленост — основа на нашата социалистическа ико-
номика, върху нея се основават в края на краищата и леката
промишленост, и подемот на народното благосъстояние, и
укрепването на нашата отбранителна мощ. Тая грижа за теж-
ката промишленост е отразена в кредитите на представения
ни бюджетопроект, които са доста големи.

Другари! Ние сме изпълнени с гордост, с вяра в социализ-
ма, с вяра в нашето светло бъдеще, когато виждаме всички тия
цифри и всички тия грижи на Партията и Правителството да
се обръщат в огромни строежи на тежката и леката промишле-
ност и в създаване на огромни производствени мощности, ко-
гато виждаме, както това ни изложи тук министърът на финан-
сите, само за една година да изникват върху нашата земя гра-
мадни заводи, които чертаят и за тази година победоносния
път на мирното строителство на българския народ, като заводи
за сода „Карл Маркс“, моста на Дунава, Пеницилиновия за-
вод, язовира „Стамболийски“ и пр. — всичките тия строежи,
които бяха споменати нееднократно тук.

Но позволете ми сега и на мене, народния представител от
Казанлъшка околия, да обърна вашето внимание, колкото не-
скромно да е това, и върху още един друг много голям и вели-
чествен строеж на социализма, който вече влезе в строя тази
година — това е язовирът „Копринка“ и хидровъзелът, наре-
чен общо „Георги Димитров“.

Аз бих пожелал, другари, на всекиго от вас да му се удаде
случай да дойде в Казанлъшката долина, и то не само за да
види розите, чиято култура сега именно под грижите на Пар-
тията наново се подема в целия наш край, не само да дойде
да се поклони на геройските гробове на нашите освободители
при Шипка, но и за да види нашето ново езеро, бих казал на-

шето ново „море“. Всеки от вас, като се изправи на брега на това наше езеро, ще бъде изпълнен със същата благородна гордост, която изпълва днес сърцата на всички жители от нашата околия. Язовирът „Георги Димитров“, още преди да са паднали големите пролетни дъждове, е вече препълнен и прелива. Въобще цялата наша Казанлъшка долина е изменила своя облик. И когато бихте дошли вие, бихте видели, че далеч, далеч са се ширнали водите на това голямо езеро и в него се открива една от най-чудните гледки, каквито човек може да види у нас: в него се отразяват и белоснежните висини на гордия Юмрукчал, в него се отразява вечно мъгливият Кадемлия, в него се отразява каменният обелиск на победата и на освобождението, издигнат на Шипченския Балкан, в него се отразява и сянката на героичната Бузлуджа, най-после в него се отразяват и горите на Самодивец, тоя чутовен връх на Средногорието, който години наред най-ревниво кри в своите пазви легендарните средногорски партизани. *(Продължителни ръкопляскания)*

По това езеро вече са плувнали първите лодки. Вълните му кротко мият бреговете — там, където българският родолюбив и трудолюбив селянин започва вече да засява първите розови градини и първите лозя, които ще красят тези брегове.

В тая водна шир, другари, в същност се оглежда един нов свят, какъвто израства в нашата околия — един нов свят на строящия се социализъм.

Една голяма водна централа до самата язовирна стена е вече пусната в действие и работи денонощно с пълна мощност. Другата още по-мощна централа с един пад от 135 м при Стара Загора в най-скоро време също така ще бъде пусната в движение и ще влезе в строя. Каналите за напояване в нашата околия са готови. Цялото население на нашата околия, а и на необятна Тракия вече не само с радост и спокойствие, но и с възбуждащо чувство на победител чака да дойдат големите горещини, за да им даде сражение, като пусне да рукнат водите на Тунджа по всичките канали на тази благодатна, по досега недостатъчно използвана южнобългарска площ.

Пред очите на населението на нашата околия, а и на целия Старозагорски окръг се очертава по-ясно, отколкото може би за всеки друг кът на България, чрез най-блестящи материални доказателства изграждането на социализма и става ясно за всички благодатното промишлено и стопанско бъдеще на страната.

В нашата околия не само поради този огромен язовирен строеж, не само поради пуснатите нови електрически централи и мрежи, но и поради построяването на големия порцеланов завод „Ленин“, поради организирането на други много големи горски стопанства и поради ред други строежи стана ясно за всички, стана ясно, както се казва, и за слепците дори, че действително много се строи в нашата Народна република, че се чертаят нови, светли перспективи за нашето стопанство и ни-

кой вече не може да отрече заслугата на народната власт и на Партията в това отношение.

Другари! Нашият народ при тия така очертали се светли перспективи за бъдещо стопанско преуспяване желае от сърце само едно: да бъде обезпечена неговата безопасност, да бъде обезпечена възможността му и по-нататък да се отдава на мирен труд, чрез мирен труд да гради своето благосъстояние и да следва пътя на своето културно развитие.

В това отношение ние не можем да не отбележим, че наистина специално на Балканите се очертаха някои положения, които вдъхнаха надежди на нашето население за подбръзване на изгледите за обезпечаване мирното развитие на нашата страна.

От една година се забелязва тук, на Балканите, известно намаление на международното напрежение. То започна главно, както е известно на всички ви, след доклада на нашия министър-председател др. Вълко Червенков, изнесен по случай деветата годишнина от Септемврийското народно въстание. Тогава от името на българското Правителство той протегна ръка за установяване на нормални отношения с балканските съседи. Тогава мнозина и в чужбина, а дори и някои вечни критикари у нас погледнаха някак си скептически на това изказване на др. Вълко Червенков и на предложенията му за уреждане чрез преговори на висящите въпроси. Обаче постепенно тая постъпка на нашия министър-председател и на нашето Правителство доведе до практически резултати. И ако работите продължават да вървят все така, както започнаха да се развиват от една година насам, на положението на Балканите може вече да се гледа с надежда за още по-голямо подобрение.

Но така ли стои работата с останалите части на света? Доскоро можехме да кажем — особено след Женевската конференция, която стана миналата година — че никъде вече не гърмят топове по земята. Така беше доскоро. Обаче от известно време се появяват буреносни облаци почти едновременно и от двата края на света — и откъм Германия, и особено напоследък откъм китайските брегове, като изходният пункт за всички тези буреносни облаци, които не вещаят нищо добро за човечеството, се очертава Вашингтон и монополистическата върхушка, която господствува над политиката на Вашингтон. Там ръководещите среди търсят да размахват постоянно призрака на войната. И само призрака ли? Някои от тях са готови дори да подпалят войната, за да могат да извлекат от разорението на човечеството и от гърбовете на милиони хора максималните печалби в милиони долари за своите предприятия, които изготвят топове, бойни аероплани и атомни бомби.

Ние обаче, българите, и другите наши съюзници, продължавайки своя мирен труд, трябва с вяра в бъдещето да гледаме на всички тези угрози, защото не сме сами в борбата, която се води за налагането на мира. В тая борба, която водим за мир, ние се чувстваваме свързани със стотици милиони хора

от народните демокрации; с нас, с лагера на мира, начело със Съветския съюз, вървят и другите приятели на мира и на националната независимост, други стотици милиони хора. По този начин в борбата за мир постепенно се увеличава по-голямата част от човечеството, която населява земята.

Много добре един от най-важните и най-утвърждаващи нашата вяра дипломатически документи от последните години — декларацията на Московското съвещание на 8-те държави през декември миналата година — ни каза в своето заключение: „Нашите народи са уверени в своите сили и в своите неизчерпаеми ресурси; никога до днес силите на мира и на социализма не са били така могъщи и така сплотени, както сега.“

Какво означава пред тая гранитна воля на стотиците милиони хора, които се борят за мир, размахването на атомната и водородната бомба, ако не една истерия на отречения от трудещите се народи спекуланти и магнати? Тая истерия можеше да има някакъв смисъл за тия хора, когато те притежаваха тайната на атомното и на термоядреното, т. е. на водородното оръжие. Днес обаче е вече късно за подобни лудувания, защото атомната тайна е разкрита, Съветският съюз притежава, както ви е известно, и атомната, и водородната, и кобалтовата и всякаква друга бомба и ще знае, ако бъде нападат, да намери начин да изкорени издъно всички тия агресори, които заплашват днес света и си служат с атомната бомба. (*Продължителни ръкопляскания*)

Но, другари, не в това се изразява днес притежаването на атомната тайна от Съветския съюз. Както напоследък разкри известният вам бележит съветски учен Скобелцин, изготвянето на атомните оръжия почива на същите научни данни, на които почива и производството на атомна енергия за стопански и здравеопазни цели. Съветският съюз, който създаде вече, както ви е известно, първата атомна централа за производство на електрическа енергия, предложи напоследък, като се забрани употребата на атомното оръжие, да разкрие и той на всички атомната тайна, за да могат всички да обединят усилията си за развиване използването на атомната енергия за мирни цели, главно за движеща сила и за създаването на изотопи, които служат на медицината. Съветският съюз дори направи вече първата крачка в това отношение, като през януари т. г. пръв в света, реално — а не само на думи, както другите правят — предложи на ред близки държави да ги снабдява с атомни изотопи и да ги улеснява в създаването на инсталации за използване на атомната енергия за мирни цели.

Съгласно направената декларация през януари т. г. от Съветския съюз, която всички сте чели, трябва да се очаква, че като създадем и ние, българите, около нашата Академия на науките едно такова научно ядро от учени, което да е достатъчно, за да организира подобни лаборатории и инсталации —

нещо, което вече е в приготовление, това вярвам ще го потвърди и председателят на академията др. Павлов — то и на нас великият благодетел на човечеството, Съветският съюз, ще разкрие атомната тайна и ще ни предаде своя опит, за да направят и нашите учени своя принос в делото на основното мирно преобразование на индустрията и на медицината в света.

Ето, другари, нови перспективи за нашите бъдещи бюджети. Може би още догодина ще намерят отражение в нашия бюджет грижите на Партията и Правителството за разрешаване на проблема за използването на атомната енергия за мирни цели или поне за започване проучвания на наша, българска почва.

Другари! Сега предстои да гласуваме представения бюджет-проект. Аз ви приканвам да го гласуваме единодушно, да го гласуваме със съзнанието, че той обезпечава развитието на мирния труд, построяването на социализма в нашата страна и изграждането на благоденствието на нашия народ. Нека нищо не ни смушава след това в нашата воля да осъществим цифрите на този бюджет със съответните мероприятия. На всички заплашвания с нова война, с хвърлянето на атомни бомби, на всички заплашвания за масово изстребване на човечеството чрез термоядреното оръжие да отговорим с още по-всеотдаен труд и с още по-голяма вяра в силите на мира по целия свят. И нека, другари, като вдигнем ръка, за да одобрим този бюджет-проект на мирното строителство, заедно с това да вдигнем глас, глас, който да бъде чут далече зад стените на това Народно събрание и този глас да изразява — той ще изразява — единодушната воля и на нас, народните представители, и на целия български народ, да издигнем призив: „Долу атомната бомба!“, „Да живее атомната енергия в служба на народите!“ и да бъдем горди, че нам се отдава честта да гласуваме този бюджет на мира. *(Ръкопляскания)*

Председателстващ Петър Попзлатев: Другари и другарки народни представители! Всички записали се да говорят на днешното заседание оратори завършиха своите речи. При това положение Бюрото прави предложение заседанието да продължи утре, 3 февруари, в 15 ч.

Има ли някакви други предложения? — Няма.

Тия от другарите народни представители, които са съгласни с предложението на Бюрото заседанието на Народното събрание да продължи утре, 3 февруари, в 15 ч., моля, да вдигнат ръка. Против? — Няма. Въздържали се? — Няма. Събранието приема това предложение.

Вдигам днешното заседание.

(Вдигнато в 18 ч. 15 м.)

Подпредседател: П. Попзлатев

Секретари: { Ж. Въчкова
Ив. Куршумов

Стенограф: Г. Трънчев